

los stad om land

integraal Dorpsontwikkelingsplan (iDOP) | Loosbroek

Documentatiepagina

Titel: integraal Dorpsontwikkelingsplan (iDOP) Loosbroek
Projectnummer: 2.1721.001
Opdrachtgever: Kerncommissie Loosbroek, Gemeente Bernheze
Contactpersoon gemeente Bernheze: Willibrord de Veer
Contactpersoon Kerncommissie Loosbroek: Joop Neijs

Projectgroep LOS Stadomland en Buro Cement:
Roelof Goodijk, Margreet Zwols, Jeanine Beekman (LOS), Jeroen Pijnenburg (Cement).
Datum: 22 oktober 2009

Begeleiding van het project door de stuurgroep en de werkgroep iDOP:

Wethouder Eric Daandels, gemeente Bernheze
Willibrord de Veer, gemeente Bernheze
Joop Neijs, kerncommissie Loosbroek
Wietske Piek, kerncommissie Loosbroek
Antoinette Wildenberg, kerncommissie Loosbroek
Gido Boets, kerncommissie Loosbroek

LOS stadomland B.V.

Postbus 142
5201 AC 's Hertogenbosch
Veemarktkade 8
5222 AE 's Hertogenbosch
Tel: 073 – 7113770
info@losstadomland.nl
www.losstadomland.nl

Buro Cement

Strohulzen 35
5282 NZ Boxtel
Tel: 06 – 29110065
info@burocement.nl
www.burocement.nl

Dit ontwikkelingsplan is mede tot stand gekomen dankzij de financiële steun van de Provincie Noord-Brabant en de Gemeente Bernheze.

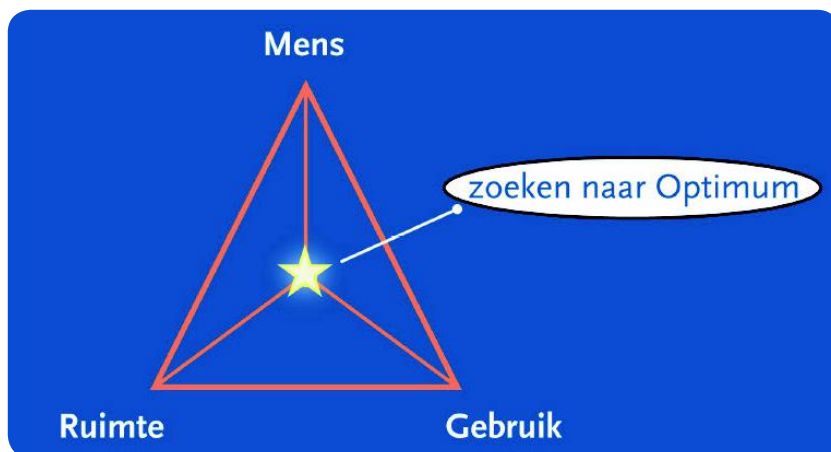
Provincie Noord-Brabant

Inhoudsopgave

1	Voorwoord	7
1.1.	Inleiding	7
1.2.	Het doorlopen proces	7
1.3.	Leeswijzer	8
2	Huidige situatie	9
2.1.	Landschap, dorpsopbouw en openbare ruimte	9
2.2.	Inwoners en het sociale leven	
2.3.	Voorzieningen	13
2.4.	Wonen	16
2.5.	Werkgelegenheid	16
2.6.	Buitengebied	17
2.7.	Verkeer en infrastructuur.	19
3.	Wensbeeld Loosbroek	21
4.	Visie Loosbroek	25
4.1.	Visie op hoofdlijnen	25
4.2.	Openbare ruimte	29
4.3.	Inwoners en het sociale leven	31
4.4.	Voorzieningen	36
4.5.	Wonen	40
4.6.	Werken	42
4.7.	Buitengebied en recreatie	44
4.8.	Verkeer	46
5	Leefbaarheidsagenda	49
5.1.	Inleiding	49
5.2.	Projectenlijst	50
5.3.	Projecten met prioriteit	53

Figuur 1. Een dorpsontwikkelingsplan voor een kleine kern is een integraal plan. Alle onderwerpen, die met het wonen, werken en leven in het dorp te maken hebben worden besproken en behandeld en zoveel mogelijk met elkaar in verband gebracht. De meest waardevolle omgeving wordt in de visie van LOS Stadomland gevonden in het optimum mens, ruimte en gebruik

Fietsexcursie door en rondom Loosbroek (eind april 2009)

1 Voorwoord

1.1. Inleiding

Voor u ligt het integraal dorpsontwikkelingsplan Loosbroek. Het integraal dorpsontwikkelingsplan Loosbroek bevat een ontwikkelingsvisie van en voor Loosbroek en een praktische agenda waarin voor de middellange termijn is aangegeven hoe de visie volgens de bewoners kan worden uitgevoerd.

Samen met de bewoners is gewerkt aan een wensbeeld voor de toekomst en is nagedacht over mogelijke oplossingen en projecten. Het meest kenmerkende en positieve van Loosbroek vonden de bewoners de gemeenschapszin, het sterke verenigingsleven, de rust en de band met het buitengebied. Er is dan ook levendig gediscussieerd tijdens de bewonersavonden met een mooie opkomst. De bewoners hebben een sterke band met elkaar, maar laten elkaar ook in hun waarde. Bewoners hebben tijdens de avonden hun ambities laten zien en zijn bereid de handen uit de mouwen te steken.

Via een interactief proces is het programma samen met de bewoners opgesteld. De uitkomsten van de dorpsgesprekken zijn een belangrijke input geweest voor het dorpsontwikkelingsplan en hebben geleid tot een agenda voor de toekomst. De gemeente, de bewoners en andere partijen kunnen op basis van de agenda afspraken maken; het startsein voor het werken aan de leefbaarheid. Het werken aan de leefbaarheid is echter een doorlopend proces. Contact tussen de gemeente en dorpsbewoners blijft belangrijk om de doelen te bereiken. Daarom zal de gemeente ook via een gericht communicatietraject de bewoners op de

hoogte houden van de stand van zaken en hen zoveel mogelijk betrekken bij de uitvoering van de punten uit de leefbaarheidsagenda.

1.2. Het doorlopen proces

Het dorpsontwikkelingsplan Loosbroek is interactief tot stand gekomen in de periode vanaf april 2009 en zal naar verwachting in oktober 2009 worden afgerond. De volgende procesmomenten hebben plaatsgevonden:

1. In april heeft het **startoverleg** plaatsgevonden. Daarna heeft de veld- en beleidsanalyse plaatsgevonden. Ook is in april een aantal bewoners in Loosbroek **geïnterviewd**. Gesproken is met mensen die op verschillende wijze actief zijn in en zich betrokken voelen bij het dorp, zoals enkele ondernemers, de KBO, bestuursleden van verenigingen en de directeur van de basisschool. Op deze wijze is, gecombineerd met een veldbezoek en een bureauonderzoek, een globaal beeld verkregen van de problematiek in Loosbroek. Dit vormde een goed startpunt voor een dorpsgesprek.
2. Op 14 mei heeft het **eerste dorpsgesprek** plaatsgevonden. Hierbij waren ongeveer 50 dorpsbewoners aanwezig. In een workshopachtige setting is in vier groepen gediscussieerd over de toekomst van het dorp. De reeds geformuleerde problemen zijn aangevuld. Daarna is samen met de bewoners ingezoomd op het wensbeeld dat Loosbroek heeft voor 2025.

3. Op 8 juni heeft het **tweede dorpsgesprek** plaatsgevonden, waarbij ongeveer 60 dorpsbewoners aanwezig waren. In vier groepen is gediscussieerd over verschillende onderwerpen, waarbij de oplossingen centraal stonden.
4. In augustus en september heeft een **drietal workshops** plaatsgevonden met doelgroepen, die betrokken zijn bij de uitwerking en mogelijke uitvoering van projecten in het iDOP. (1) De eerste workshop is gehouden met ondernemers rond het plein. Met hen is gesproken over de toekomstige inrichting en gebruik van het plein. (2) De tweede workshop is gehouden met bestuursleden van de accommodaties in Loosbroek (St. De Wis, St. d'n Hoek en de Parochie). Met hen is gesproken over de profilering van de accommodaties, een plan voor samenwerking tussen De Wis en de Parochie en het organiseren van de zorg rondom het wonen. (3) Een derde workshop is gehouden met een vertegenwoordiging van de landbouw (ZLTO), de IVN Bernheze en 'Bernhezer Buitenwacht'. Doel van deze workshop was het uitwerken van een aantal concrete acties voor het buitengebied op het vlak van ommetjes en nieuwe activiteiten gericht op een multifunctioneel platteland en landschapsbeheer.
5. Naast deze procesmomenten hebben regelmatig overleggen plaatsgevonden met de **werkgroep en de stuurgroep**. De werkgroep bestond uit de werkgroep iDOP van de kerncommissie van Loosbroek. De stuurgroep was een gecombineerde stuurgroep met Vorstenbosch. Hierin waren naast de kerncommissie Loosbroek en de dorpsraad Vorstenbosch, de verantwoordelijk wethouder van de gemeente Bernheze en de gemeentelijke projectleider vertegenwoordigd.
6. De **eindpresentatie** van het dorpsontwikkelingsplan Loosbroek is gepland op 22 oktober 2009.
7. De leefbaarheidsagenda vormt de basis voor het toekomstige overleg tussen het dorp, de kerncommissie (namens hen) en de gemeente.

1.3. Leeswijzer

In dit rapport vindt u in de inleiding (hoofdstuk 1), de achtergrond en het proces voor de tot standkoming van het project. In hoofdstuk 2 wordt kort de huidige situatie beschreven. In hoofdstuk 3 staat het wensbeeld beschreven. Dit beeld is op basis van de inbreng van bewoners gemaakt. Het wensbeeld heeft op basis van de inbreng van de bewoners en (geïntegreerd door) LOS Stadomland en Buro Cement geleid tot een visie op Loosbroek in de toekomst (hoofdstuk 4). Om de visie te realiseren wordt een aantal concrete projecten voorgesteld. Deze staan in hoofdstuk 5 overzichtelijk beschreven in de leefbaarheidsagenda.

2 Huidige situatie

In dit hoofdstuk wordt de huidige ruimtelijke en sociale structuur van Loosbroek beschreven. Achtereenvolgens worden de volgende thema's behandeld:

- Openbare ruimte;
- De inwoners en het sociale leven;
- Voorzieningen;
- Wonen;
- Werkgelegenheid;
- Buitengebied en toerisme & recreatie;
- Verkeer en infrastructuur.

2.1. Landschap, dorpsopbouw en openbare ruimte

Loosbroek ligt temidden van het Brabantse zand-landschap. Door verschuivingen in de aardkorst ligt ten noorden van Nistelrode de hoger gelegen Peelhorst, terwijl het grootste gedeelte van Bernheze in het 'Centrale Slenk' ligt. Ook Loosbroek ligt in de Centrale Slenk, een gebied dat in een ver verleden overdekt is geraakt met stuifzand. Het landschap wordt tegenwoordig gekenmerkt door restanten stuifzand / stuifduinen, zandruggen, zandvlaktes en beekdalen.

Loosbroek wordt omringd door de verschillende zand-landschappen. Ten zuiden en oosten van Loosbroek ligt een hogere dekzandrug, dat rond Loosbroek overgaat in een laaggelegen, natte dekzandvlakte. De Dorpsstraat vormde hierin de ontginningsbasis

voor de omgeving van Loosbroek. Ten noorden van Loosbroek ligt een grootschalig, tamelijk open landschap dat relatief kort geleden is ontgonnen, dit zijn de jonge ontginningen. De verkaveling is langgerekt en noordzuid gericht. Direct rondom Loosbroek liggen delen van de dekzandvlakte, als overgangszone tussen de jonge ontginningen en de dekzand-ruggen. Door het voorkomen van kavelbeplantingen (knotwilgen, essen en elzen) is het gebied kleinschaliger dan de jonge ontginningen. Dit verschil is goed herkenbaar langs de Stoksestraat. Ten oosten en ten zuiden van Loosbroek liggen enkele uitlopers van dekzandruggen. Deze gebieden zijn kleinschalig en groen, met slingerende wegen en historische bebouwing.

De Dorpsstraat vormde op de rand van de dekzandvlakte de ontginningsbasis, van waaruit het gebied ten noorden van Loosbroek werd ontgonnen. De relatief open lintbebouwing van de Dorpsstraat is kenmerkend voor de kern. De lintbebouwing kent een ruime opzet van boerderijkavels en heeft een breed straatprofiel. Langs de Dorpsstraat vinden we de oudste boerderijen, waarna een lintdorp is ontstaan door verdichting langs de weg. Bij de kerk ontstond een hogere dichtheid van bebouwing, waardoor een soort centrumpje is ontstaan. Het lint is in de loop der jaren nog verder verdicht en de korrelgrootte van de bebouwing (vooral bedrijven) is toegenomen. In de periode tussen 1899 en 1957 is de groei van Loosbroek voornamelijk te typeren als verdichting van het bestaande lint. Rond de T-splitsing bij de kerk ontstaat een hogere dichtheid van bebouwing. Loosbroek bestaat inmiddels uit drie doorgaande straten en twee recentere

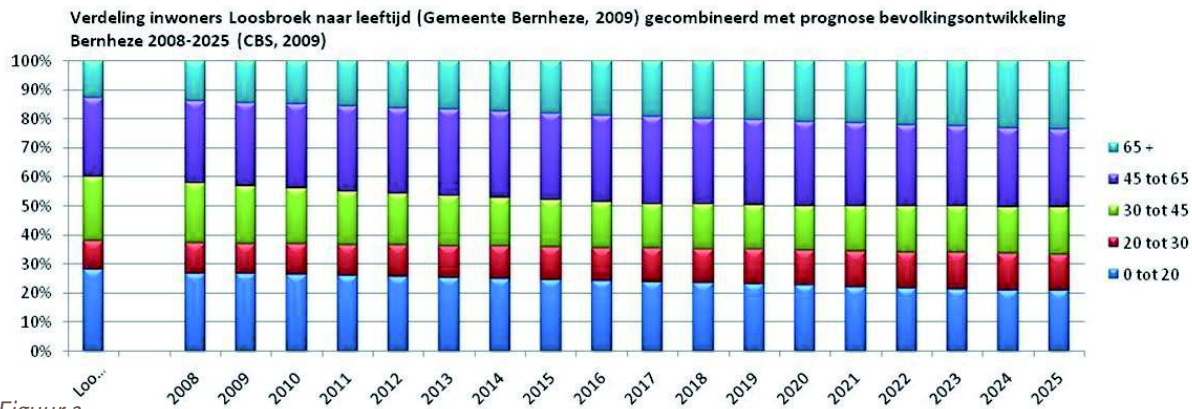
Figuur 2. Historische kaart Loosbroek rond 1900.

woonstraten. In de jaren '50 en '60 heeft de kern zich in zuidelijke richting uitgebreid via wegen die haaks op het oude lint staan.

De groenstructuur van Loosbroek bestaat uit bomenrijen van verschillende soorten langs de doorgaande wegen. Verspreid over de kern komen diverse kleine groenplekken voor. Deze plekken zorgen voor een groene uitstraling van de kern. De randen van het dorp en de doorgaande wegen sluiten aan op het

landschappelijk karakter en hebben een inrichting met grasbermen en essen, elzen en wilgen. De woonstraten hebben een meer stedelijk karakter door de inrichting met sierbeplanting.

Vooraf naar aanleiding van landbouwkundige ontwikkelingen (waaronder diverse ruilverkavelingen) is veel beplanting in het gebied verdwenen en is het landschap meer open geworden. Dit geldt vooral voor de jonge ontginningen. In het meer open landschap van de dekzandvlakte zijn na de tweede wereldoorlog veel

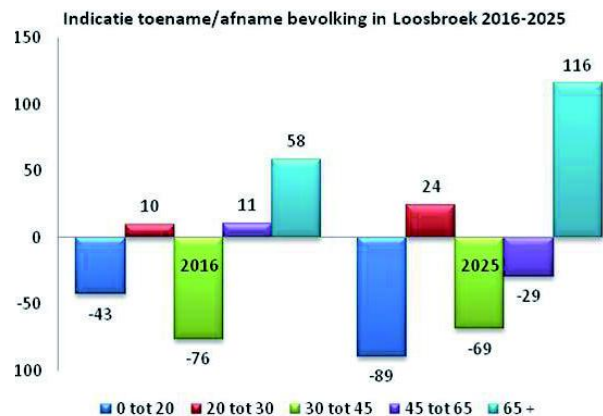
Figuur 3.

nieuwe boerderijen gekomen en dat is overal rond Loosbroek zichtbaar. Functioneel agrarisch gebruik bepaalt hier het landschapsbeeld. Het jonge ontginningslandschap ten (noord-) oosten van Loosbroek is aangewezen als landbouwontwikkelingsgebied.

2.2. Inwoners en sociale leven

Loosbroek heeft 1227 Inwoners (postcode telgebied gemeente)¹. De laatste jaren zijn er mensen van buitenaf in Loosbroek komen wonen. Deze inwoners voelen zich goed opgenomen in het dorp en worden in hun waarde gelaten.

Loosbroek is in relatie tot de andere omliggende kernen van gelijke grootte nog relatief jong te noemen. De populatie 65 plus is hier (2009) het minst groot (zie figuur 3) en de groep 25 tot 45 jarigen het grootst. Op dit moment is dit nog gunstig voor de aanwas van leerlingen van de school. De cijfers laten dit beeld ook

Figuur 4.

¹ Volgens het CBS (telgebied) ligt dit aantal hoger, nl op 1480. Hier zit een deel van buitengebied bij inbegrepen. Ook gebieden met andere postcodes kunnen bij Loosbroek horen. Dit is o.a. van belang bij de beoordeling naar prognoses voor de basisschool.

zien. Een prognose van het leerlingenaantal van de basisschool (4 tot 12 jaar) geeft een stijging aan van 143 (in 2007) tot 174 in 2013 waarna het weer zal dalen naar 140 in 2025². In de toekomst wordt dus een afname van het aantal kinderen verwacht en een grotere toename van het aantal ouderen (65 plus).

In figuur 4 is een indicatie gegeven van de toename of afname van de bevolking in Loosbroek per leeftijdsklasse³. Het vormt een indicatie, omdat exacte gegevens voor Loosbroek niet voorhanden zijn. Het heeft de discussie in Loosbroek gevoed over de globale richting van de bevolkingsopbouw. Opvallend is de toename van het aantal ouderen en de sterke afname van het aantal gezinnen (30-45 jarigen gecombineerd met het aantal kinderen).

Loosbroek kent een actief verenigingsleven⁴ en de deelname hieraan is hoog. De verenigingen maken gebruik van meerdere accommodaties. Loosbroek wordt ook wel eens een muzikaal dorp genoemd. Dit komt door de vele koren die het dorp rijk is. Het aantal leden is de afgelopen jaren wel afgenomen. Evenals de belangstelling voor het carnaval. Veel bewoners denken dat niet alle activiteiten voor de toekomst behouden kunnen blijven.

Voor de jeugd is er in het dorp een redelijk aanbod aan activiteiten. Voor jongeren die van korfbal of voetbal houden bieden de sportclubs mogelijkheden. Er is een aantal speelvoorzieningen, verspreid over het dorp. De stichting Jeugdwerk organiseert activiteiten voor de jeugd tijdens de schoolvakanties. Lunenburg biedt de kinderen van Loosbroek een 'ranja-avond' aan. Jeugdigen of jongeren met andere interesses of hobby's zijn aangewezen op het aanbod in de regio. Veel inwoners vinden dat het activiteitenaanbod voor

senioren ruim is. Dit komt mede op conto van de KBO, die rond 200 leden heeft. Zij organiseert koersballen, gymnastiek, kaarten, biljarten, volksdans en fietstochten. De laatste 10 à 15 jaar is een mentaliteitsverandering merkbaar onder ouderen. Men heeft iets te besteden en doet dat ook graag. Dit biedt nieuwe mogelijkheden voor activiteiten en uitstapjes.

Zorgaanbod

In Loosbroek blijven ouderen lang in het dorp wonen. Tot het moment dat ze echt zorgbehoevend zijn geworden. Dan bieden de zorgvoorzieningen (thuiszorg, verpleging e.d.) in de regio mogelijkheden zoals het verzorgingstehuis van Bernezorg. Op het gebied van wonen kent Loosbroek een bijzondere voorziening voor de doelgroep: D'n Hoek. Dit is een beschermd wonen voorziening (Mooiland Maasland) voor senioren. In de toekomst zullen steeds meer ouderen voor hun partner moeten gaan zorgen. Het aantal mantelzorgers zal gaan stijgen. De behoefte aan het ontlasten van de mantelzorgers in de zorgtaak zal dus toenemen. Door dagopvang hebben de partners of andere mantelzorgers nu even tijd voor zichzelf en kan de licht zorgbehoevende toch dichtbij huis worden opgevangen. In de dorpsgesprekken is gezegd dat op het moment, dat er echt verpleegd moet gaan worden, een verpleegtehuis in beeld komt.

---

² Bron: integraal huisvestingsplan onderwijs 2007-2011.

³ Uitgegaan is van de gemiddelde prognoses voor de gemeente Bernheze uitgezet tegen de huidige bevolkingssamenstelling van Loosbroek zelf.

⁴ Een greep hieruit: een badmintonvereniging, korfbalvereniging Korloo, voetbalvereniging WHV, 6 koren, de boerenkapel de Raddraaiers, toneelvereniging, cabaretvereniging, volksdansgroep en de KBO.

Rol en positie kerncommissie

De kerncommissie behartigt al jaren de belangen van het dorp. Zij roept jaarlijks de dorpsbewoners bijeen om het draagvlak te peilen voor acties en plannen. De belangstelling voor de Kerncommissie is echter gedaald. Zij krijgt met moeite kaderfuncties ingevuld. De rol en positie van de kerncommissie binnen de gemeente is nog niet voor iedereen in het dorp helemaal duidelijk. Ook is niet iedereen bekend met de activiteiten van de Kerncommissie. Het voortbestaan vindt iedereen echter van groot belang. Het dorp geeft aan dat dit orgaan van belang is als het gaat om inspraak en zeggenschap.

2.3 Voorzieningen

Wie Loosbroek binnenkomt valt langs de doorgaande route onmiddellijk de aanwezigheid van de Spar op. Waar de supermarkt in veel kleine kernen onder druk staat, is dit hier een goedlopende voorziening, waar bewoners trots op zijn. Toch is ook in Loosbroek het aantal voorzieningen afgekald de laatste decennia. De afgelopen jaren zijn de Rabobank, de boerenbond, de benzinepomp en de groenteboer verdwenen. In de supermarkt kunnen de inwoners naast hun dagelijkse boodschappen ook terecht voor brood en postzegels. Hier is een bakker en postagentschap ondergebracht. De supermarkt heeft de regionale en landelijke media bereikt door de eigen voetbalkaartjes actie van de Loosbroekse voetballers. Dit zegt iets over de creatieve en sociale ondernemersgeest binnen het dorp. Loosbroek is zowel voor een aantal medische- en zorgvoorzieningen (huisarts, tehuis) als voor sport, culturele en sociaal maatschappelijke voorzieningen afhankelijk van het aanbod in de regio. Het dorp kent naast de supermarkt, een aantal ba-

Loosbroek is er trots op, dat het voorzieningen heeft in het dorp.

sisvoorzieningen die het dorp leefbaar houden zoals de kerk, de basisschool, het gemeenschapshuis en de (droge en natte)horecabedrijven. Discotheek Lunenburg had een grote naam binnen het uitgaanscircuit. Loosbroek en Lunenburg werden in één adem genoemd. Nu neemt het bedrijf nog steeds een pro-

minente plaats in binnen het dorp maar is de bedrijvigheid van een andere orde.

De school en verenigingsaccommodaties liggen binnen een straal van een paar honderd meter van elkaar. De Sint Albertusschool is een bijzondere voorziening (oudste in gebruik zijnde schoolgebouw van Nederland). Naast de functie onderwijs zijn hier nog andere functies ondergebracht, zoals sport (gymzaal) en opvang (peuterspeelzaal). De naschoolse opvang is door te geringe belangstelling intussen gesloten. Wel is er een fysiotherapeut en een logopediste in het gebouw aanwezig. De meest bijzondere functie is die van educatie: met een kinderboerderij en schooltuin, Stal Bertus en Plantopia geheten, op het terrein wordt de landelijke omgeving letterlijk en figuurlijk binnen de schoolmuren gebracht. De bibliotheekvoorziening die hier ook is ondergebracht is niet tot volledige wasdom gekomen. De ambities reiken zelfs nog verder: een cultuur historisch of educatief bezoekerscentrum zullen de aanloop naar de Dorpstraat in de toekomst nog verder vergroten, waarbij de basisschool graag aansluit bij wandelroutes om het dorp.

Het cultureel centrum of gemeenschapshuis de Wis grenst aan de kerk en is in 2008/2009 geheel gomoderniseerd zodat het dorp nu een adequate voorziening heeft voor de vele verenigingen en activiteiten die het dorp rijk is. Ondanks het feit dat het gebouw in het voorjaar van 2009 is opgeleverd, zijn nog niet alle wensen vervuld. De plannen om op de eerste verdieping 2 zalen te realiseren zijn bijna voltooid. Daarnaast zijn er plannen voor een overdekt terras in de aangrenzende pastorietuin. Ook hierin zal weer een groot beroep worden gedaan op de inzet en vrijgevigheid van de inwoners. De grote betrokkenheid blijkt uit de unieke "Wisactie". Door een ruime meerder-

heid van de bewoners wordt een vrijwillige jaarlijkse bijdrage gedaan in de exploitatie van de Wis. Daarom betalen Loosboekse gebruikers geen zaalhuur.

D'n Hoek is een beschermd wonen voorziening voor senioren. De 11 woningen worden vanuit de woningcorporatie Mooiland Maasland aangeboden en zijn geschakeld. De voorziening herbergt een gezamenlijke ontmoetingsruimte met keuken. De Stichting Steunpunt Ouderen Loosbroek (i.s.m. Bernezorg) organiseert er wekelijks een eetpunt voor ouderen en worden andere ontmoetingsmomenten aangeboden. Hier wordt dankbaar gebruik van gemaakt. Eenzaamheid wordt hierdoor ook tegengegaan, een terrein waar daarnaast ook de Zonnebloem actief is. Ook de prikdienst is in D'n Hoek gevestigd. Ondanks het feit dat een dergelijke bijzondere woonvoorziening aanwezig is, worden de vrijgekomen woningen deels door senioren van buiten het dorp bewoond. Loosboekse mensen verkiezen het kennelijk, zo lang mogelijk te blijven wonen in hun eigen huis, boven deze bijzondere woonvorm.

De kerk wordt in het dorp nog steeds als een belangrijke pijler gezien. Hoewel steeds minder jongeren niet meer actief het geloof belijden weten ze de kerk vanuit de traditie te waarderen. De kerk kan nog steeds rekenen op steun van het dorp voor het in stand houden van het instituut en haar activiteiten. De kerk heeft ongeveer 150 mensen die zich op de een of andere manier voor het behoud inzetten. In het gebouw zelf worden naast de diensten ook andersoortige activiteiten georganiseerd zoals optredens van koren. De pastorietuin is met inzet vanuit het dorp een fraaie ontmoetings- en ontspanningsplek geworden. De Kerk werkt op dit moment samen met De Wis, waarbij men plannen heeft om nieuwe activiteiten te ontplooiën in de

Wonen in Loosbroek

pastorietuin, zoals een overdekt terras en een jeu de boulesbaan. De tuin blijft eigendom van de parochie. Het dorp is per openbaar vervoer te bereiken. Er zijn twee buurtbuslijnen: van Rosmalen naar Veghel en van Heeswijk naar Heesch (rondje Bernheze).

2.4. Wonen

In Loosbroek staan binnen de komgrens 305 woningen. In het buitengebied, behorend tot Loosbroek, staan verspreid nog eens 190 woningen. De huizenprijs is vrij hoog, maar niet uitzonderlijk in vergelijking met andere kernen in de omgeving, met een gemiddelde WOZ waarde van € 311.000,- in het dorp. Als men de woningen in het buitengebied in de berekening meeneemt is de gemiddelde WOZ waarde € 335.000,-. De gemiddelde woningbezetting is in Loosbroek 2,8, wat vrij hoog te noemen is, ook in vergelijking met andere kleine kernen van gelijke omvang. Dit wordt mede verklaard door het relatief hoge aantal gezinnen. Gezien de te verwachten vergrijzing en ontgroening zal deze bezettingsgraad verder afnemen. Mede hierdoor zal de woningbehoefte minder snel dalen dan de bevolkingsaantallen.

Het aantal woningen in Loosbroek zal, volgens prognoses, mede gezien de kleinere huishoudens, nog stijgen van 414 in 2007 naar 509 in 2025. Veel mensen in Loosbroek hebben een eigen woning. De verhouding tussen het aantal huur- en koopwoningen is in Loosbroek respectievelijk 19% en 81 %⁵.

2.5. Werkgelegenheid

Loosbroek kent ongeveer 80 ondernemers. Er is een grote variatie in bedrijven, maar het oorspronkelijke

accent op landbouw en ambachtelijke bedrijven is nog altijd voelbaar⁶. Daarnaast is er tegenwoordig enige dienstverlening. Veel van deze bedrijven beginnen achter het huis. Een andere belangrijke werkgever is de horeca, onder andere door de aanwezigheid van de uitgaanscentrum Lunenburg, die Loosbroek al lange tijd op de kaart weet te zetten.

Het aantal bedrijven in de landbouw is voor het gevoel van de bewoners de afgelopen jaren sterk afgenomen. Dit past in de landelijke trend voor de landbouw, waarin een proces van schaalvergroting plaatsvindt. Als gevolg van de reconstructie en diverse beëindigings- en sloopregelingen en strengere eisen op het vlak van dierenwelzijn zijn kleinere veehouderijbedrijven gestopt. Een mentaliteitsverandering onder bewoners heeft ook effect op werkgelegenheid. Zo zijn er nu 3 fotografen in het dorp woonachtig. Volgens bewoners werd dit type bedrijvigheid enkele decennia geleden maatschappelijk niet voor vol aangezien.

Bedrijven zijn belangrijk voor het dorp vanwege de levendigheid en ondersteuning aan verenigingen (samenwerking + sponsoring). De ondernemersvereniging in Loosbroek werkt in het SOB (samenwerkende ondernemersverenigingen Bernheze) samen met 5 ondernemersverenigingen in de gemeente Bernheze.

---

⁵ Binnen de komgrens. In het buitengebied is het percentage huurwoningen 16%.

⁶ Zo is er bijvoorbeeld een metaalbewerkingsbedrijf, constructiebedrijf, meubelmaker, kachelbedrijf, metsel- en timmerwerk en graszodenbedrijf.

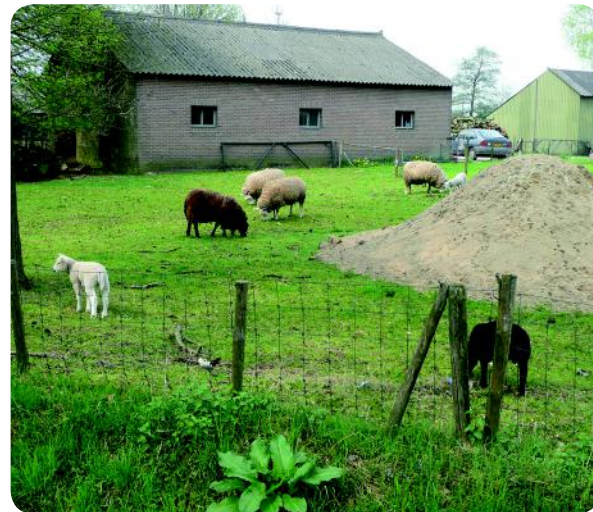
2.6. Buitengebied

Het buitengebied van Loosbroek heeft een agrarisch karakter. Het gebied is deels een halfopen, vrij groot-schalig landbouwgebied met langs de plattelandswegen verspreid liggende agrarische bedrijfspercelen. De belangrijkste bedrijfstakken vormen de intensieve pluimvee- en varkenshouderij, melkveehouderij en akkerbouw.

Daarnaast komen meerdere natuurgebiedjes voor, zoals het Jonkerbos (ten noorden van de Singel). Een bijzonder gebied vormt de Bleeken, rond het waterwin-gebied. Het vormt deels een bosgebied en deels een agrarisch gebied met een bijzondere (hoog gewaar-deerde) landschappelijke uitstraling. Het is van oor-sprong een natte dekzandvlakte en vormt een jonge ontginning. Het vormde een waardevol weidevogel-gebied. Rond 1900 bestond dit gebied ten noorden van Loosbroek uit een langgerekte stroken verkaveling. Rondom Loosbroek zijn meerdere ecologische ver-bindingszones gepland. Deze zones zijn globaal be-grensd door de provincie en maken deel uit van de ecologische hoofdstructuur, een netwerk van natuur-gebieden, die onderling zoveel mogelijk verbonden zijn. Met de ecologische verbindingzones wil men in de gemeente Bernheze de Maashorst verbinden met het gebied rond Kasteel Heeswijk.

In een groot aantal gebieden in de provincie krijgt de (intensieve) landbouw de ruimte om zich verder te ontwikkelen, in de zogenoemde landbouwontwikke-lingsgebieden (LOG). In een LOG kan o.a. de inten-sieve veehouderij meer ruimte krijgen om te groeien. Agrarische ondernemers kunnen hier hun bestaande bedrijf uitbreiden. In de LOG-gebieden binnen de ge-meente Bernheze is nieuwvestiging uitgesloten. Het meest dichtstbijzijnde LOG bij Loosbroek is gelegen ten oosten en ten noorden van respectievelijk de Dintherseweg en de Kampweg.

De invulling van LOG gebieden is een onderwerp met een groot risico op het creëren van tegenstellingen binnen de dorpsgemeenschap. Er is veel maatschap-pelijke onrust tegen LOG gebieden. De protesten gaan grotendeels over de invloed van megastallen op het landschap, verkeersoverlast, dierenwelzijn, stank-en lawaaioverlast en de volksgezondheid. De onrust over de volksgezondheid richt zich op een tweetal as-pecten⁷; de verhoogde concentratie van fijnstof en het ontstaan van resistente bacteriën. Daarnaast zijn er zorgen over het ontstaan van ziektekiemen, die van dier op mens overdraagbaar zijn.

⁷ Bronnen: Volkskrant 22 juli 2009 ('Ook in Brabant protest tegen megastallen'); Burgerinitiatief 'Megastallen Nee'; Eindhovens Dagblad 22 juli 2009 ('Risico's megastallen moeten worden onderzocht').

Anderzijds is het creëren van LOG gebieden een afspraak uit de reconstructie en kunnen ze bijdragen aan de zgn. afwaartse beweging van intensieve veehouderijbedrijven. Minister Klink heeft intussen gemeenten en provincies geadviseerd door te gaan met de afwaartse beweging van bedrijven uit de kernrandzones en andere kwetsbare gebieden naar de LOG gebieden. Ook de provincie is van mening dat deze ontwikkeling niet mag worden afgeremd, mede omdat bedrijven in de kernranden grotere problemen

met zich meebrengen en de LOG gebieden zich lenen voor het nemen van duurzame investeringen in de intensieve veehouderij. Binnenkort start naar verwachting een grootscheeps onderzoek naar de effecten van de intensieve veehouderij in Nederland op de volksgezondheid⁸. In het iDOP zal geen discussie worden aangegaan over de wenselijkheid van LOG gebieden. Beslissingen hieromtrent liggen op een hoger schaalniveau en moeten met een veelheid aan partijen worden genomen.

De gemeente Bernheze heeft een wandelpadennetwerk vastgesteld. De IVN heeft samen met andere partijen voorstellen gedaan voor de realisatie van deze paden. In het huidige plan valt op, dat de wandelpaden grotendeels over verharde wegen lopen. De omgeving van Loosbroek kent daarnaast nog meerdere zandwegen, die ook gebruikt worden door wandelaars. Er is echter geen bewegwijzering en de mogelijkheden zijn beperkt. Zo is het zandpad tussen de Nistelrodesedijk en de Heibloemsedijk afgesloten, terwijl dit een veelgebruikt pad was.

2.7. Verkeer en infrastructuur.

Loosbroek ligt bijzonder landelijk. Het gebied is gelegen middenin een ruit van doorgaande wegen, bestaande uit de A50 in het oosten, de A59 in het noorden en de Rijksweg N279 in het westen. Loosbroek sluit hierop aan via een stelsel van plattelandswegen, maar heeft geen directe aansluiting.

De Dorpsstraat is de centrale route door het dorp. Naast de lokale ontsluitingsfunctie wordt de route ook gebruikt voor doorgaand verkeer. Sinds de komst van de A50 is de drukte op deze weg door doorgaand verkeer volgens veel bewoners sterk afgenomen. Een belangrijke noord – zuidroute betreft de Nistelrodesedijk / Dintherseweg, die net ten oosten van Loosbroek loopt. Daarnaast wordt in zuidelijke richting (Heeswijk

Dinther) vaak de routes Koningsstraat / Schaapsdijk en Broekdijk gebruikt, waar volgens bewoners vaak een sterke menging van verkeersstromen voorkomt (landbouwverkeer, autoverkeer, fietsverkeer). In noordelijke richting worden ook meerdere routes benut, zoals de Bleekeseweg en de Stoksestraat. Menging van verkeersstromen wordt door bewoners vaak als een knelpunt ervaren, o.a. voor schoolgaande jeugd en recreanten / fietsers.

Locaties waar een betere aansluiting van de bedrijfslocatie op de openbare weg gewenst is.

⁸ GGD, RIVM (Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieuhygiëne), NIVEL (Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg) en IRAS, een interfacultair onderzoeksinstituut van de universiteit van Utrecht, hebben daartoe een voorstel geschreven.

3. Wensbeeld Loosbroek

In dit hoofdstuk staat het wensbeeld van de bewoners van Loosbroek verwoord. Hier staan dus de doelen, die de bewoners de komende jaren willen bereiken. De oplossingen om de doelen te bereiken staan in hoofdstuk 4.

Algemeen wensbeeld

In het wensbeeld voor 2025 is Loosbroek een prettig en rustig woon-werkdorp met een sterke band met het haar omliggende platteland. Loosbroekers zijn nuchter en ondernemend. Het ondernemerschap is sterk en Loosbroek mag haar nek blijven uitsteken als dit op een dorpse manier gebeurt. Daarbinnen geeft men elkaar de ruimte. In het wensbeeld zijn ruimtelijke inrichting, accommodaties en verenigingsleven volop gericht op het elkaar blijven ontmoeten in het dorp. Verenigingen maken daarbij meer gebruik van elkaars kwaliteiten. Loosbroek hoeft niet het mooiste dorp te zijn, maar wil wel haar mooie kanten naar buiten laten zien.

Ontmoetingsplekken worden belangrijker!

Loosbroek wenst een prettige woonplaats te zijn, waar nuchterheid en betrokkenheid bij elkaar horen. Men geeft elkaar veel ruimte, maar wil waken voor onverschilligheid en afstandelijkheid. In Loosbroek moeten zaken een beetje spontaan gaan. Spontane ontmoetingen worden daarom, en mede gezien de toeneemende vergrijzing en individualisering, steeds belangrijker. De openbare ruimte, de functies (zoals de Spar

en de verenigingsaccommodaties nemen bij deze ontmoetingen een belangrijke plek in. De kwaliteit van deze plekken staat in de visie op Loosbroek centraal. En met de juiste faciliteiten zijn de Loosbroekers ondernemend genoeg om het sociale leven op peil te houden.

Een sterk en bindend centrum

In de toekomst vormt het huidige centrum van Loosbroek het hart voor ontmoeting, gezelligheid en voorzieningen voor heel Loosbroek. Men wenst een intiem, authentiek, maar ook functioneel 'dorpshart'. Een dergelijk dorpshart kan bewoners binden, maar ook recreanten / passanten aantrekken. Men wenst een sterke eenheid tussen het plein, de aanliggende functies en algemeen gebruik als ontmoetingsplek. Om als ontmoetingsplek te kunnen fungeren is het belangrijk dat accommodaties, functies en de inrichting van het centrum aantrekkelijk zijn en goed functioneren.

Veiligheid bij inrichting

Bewoners moeten zich veilig door het dorp kunnen bewegen. Men wil daarom een functionele inrichting, waar een duidelijk plek voor de wandelaar en de fietser is, bij voorkeur via aantrekkelijke routes. Veilige bereikbaarheid van functies (Spar, basisschool, etc.) en accommodaties (d'n Hoek, De Wis, de Kerk) is voor de bewoners een belangrijk uitgangspunt voor de inrichting van het centrum.

Ruimte voor ondernemerschap

In het wensbeeld blijft Loosbroek een ondernemend dorp, maar zijn bedrijven sterker verweven met het omliggende landschap. Werken bepaalt voor veel mensen de levendigheid en compleetheid van het dorp. Men verwacht in de toekomst een blijvende behoefte aan kleine bedrijfslocaties. Men voorziet geen vlucht naar dienstverlening in het dorp, wel enige toename. Verdere uitbreiding van grotere bedrijven is niet gewenst, dan kan verplaatsing naar een bedrijventerrein aan de orde komen. Bij de bedrijvigheid moet meer rekening worden gehouden met de ontsluiting. Nu treedt er door zwaar verkeer nogal eens overlast op.

Meegroeiend verenigingsleven

De bewoners willen het verenigingsleven sterk houden en daarvoor zal het verenigingsleven moeten meegroeien met de behoeftes van de bewoners. Men wenst nieuwe verenigingen, die niet concurreren met de huidige en die bewoners sterker kan binden aan het dorp.

Verenigingen kunnen hun activiteiten in de toekomst nog beter afstemmen of gezamenlijk opzetten. Men wenst toekomstige kadertekorten op te vangen. Dit vormt nu een knelpunt voor sommige verenigingen. Ondersteuning bij het invullen van de taken of het opzetten van een professioneel bestuur zou wenselijk zijn. Jongeren zouden via de sportclubs actiever kunnen worden betrokken bij het sociale leven. In het geval van het 50 jarig bestaan van de voetbalclub is het de jongeren immers gelukt om hiervan een dorps-happening te maken.

Woonkansen voor iedereen

In 2025 wil Loosbroek een breed samengestelde bevolking hebben. Dat betekent dat ouderen moeten kunnen blijven wonen. Met het in evenwicht houden van de bevolkingssamenstelling willen de bewoners ook de voorzieningen en het verenigingsleven in stand houden. Belangrijk is dat er gebouwd gaat worden in een goede mix voor de doelgroepen jong en oud. Het woningbouwprogramma moet doorstroming en het zo lang mogelijk kunnen blijven wonen in het dorp mogelijk maken. Veel bewoners vrezen dat de huizenprijzen door de beoogde grondprijzen te hoog zullen worden, waardoor starters op de woningmarkt te weinig kansen krijgen. Zij wensen extra aandacht voor het bouwen voor doelgroepen en een zo geleidelijk mogelijke oplevering van de te bouwen woningen. Mogelijkheden die bijdragen aan het financieel bereikbaar houden worden toegejuicht. Ook in

het levensloopbestendig bouwen ziet het dorp goede mogelijkheden om in de toekomstige behoefte te kunnen voorzien.

Kansen grijpen in de zorg

Voor de leefbaarheid van Loosbroek is het wenselijk dat het huidige voorzieningenniveau op peil blijft en dat andere voorzieningen, die nu gelegen zijn buiten het dorp goed bereikbaar blijven. Het zogenaamde rondje Bernheze (buslijn) moet daarom blijven bestaan. Voorzieningen die nog ontbreken op het gebied van de zorg en opvang zoals de huisarts, het consultatiebureau, (de terugkeer van) wijkverpleegkundige, informatievoorziening (zorg) en een kinderdagverblijf maken het dorp aantrekkelijker voor de doelgroep jongeren en senioren. Zorg zou direct bij het wonen georganiseerd kunnen worden.

Authentiek, ondernemend en toegankelijk buitengebied

Loosbroek streeft naar een duurzaam en gezond buitengebied. In het wensbeeld is Loosbroek de parel van Bernheze (of: de parel van de parel). Het toekomstbeeld is een mooi agrarisch landschap met doorzichten en wandel- en fietspaden. Er is voldoende groen en de maximale inzet om dat te behouden, ook bij uitbreiding en nieuwbouw.

De bewoners wensen in de toekomst de authentieke kenmerken van het landschap te behouden. Bij voorkeur door een sterke agrarische sector. Een deel van de

bewoners maakt zich zorgen over de schaalvergroting in de landbouw en de voorgenomen ontwikkelingen met het LOG gebied ten oosten van Loosbroek. Als er daadwerkelijk concentratie van IV zou plaatsvinden, is een deel van de bewoners niet tegen het LOG, mits goed (groen) ingepast en aangetoond is dat er geen gezondheidsrisico's zijn nabij de kern. De belangrijkste wens van bewoners is dat betrokken partijen met elkaar in gesprek blijven, zowel ondernemers, bewoners als overheden en maatschappelijke organisaties. Voorkomen moet worden dat partijen tegenover elkaar komen te staan. De wens is uitgesproken, dat de gemeente hierbij een sterke regierol zal innemen. In het verleden is er vanuit het dorp kritiek geweest op de gemeente door het in hun ogen ontbreken van de regierol.

Door het afnemend aantal agrarische bedrijven en het feit dat niet alle gebieden zich lenen voor schaalvergroting binnen de landbouw, wensen veel bewoners rondom Loosbroek een multifunctioneel platteland waarin kansen liggen voor nieuwe kleinschalige activiteiten en recreatief medegebruik. De opgave is om buiten het LOG gebied een levensvatbare agrarische sector te behouden, zonder ongebreidelde schaalvergroting. Een ideaalbeeld zou zijn als Loosbroek een proeftuin voor biologische landbouw wordt met ruimte voor innovatieve (landbouw)bedrijven.

4. Visie Loosbroek

In dit hoofdstuk wordt het wensbeeld van Loosbroek uitgewerkt in een visie op de toekomst. Om de visie overzichtelijk te maken is deze themagewijs uitgewerkt. Er worden dwarsverbanden gelegd tussen de thema's om de integraliteit van onderwerpen te laten zien.

- Openbare ruimte;
- De inwoners en het sociale leven;
- Voorzieningen;
- Wonen;
- Werkgelegenheid;
- Buitengebied en toerisme & recreatie;
- Verkeer en infrastructuur.

4.1. Visie op hoofdlijnen

'Scharnieren tussen rustig wonen en ondernemend plattelandsdorp'

In de visie op de toekomst is Loosbroek een rustig woondorp, dat zichzelf telkens op de kaart weet te zetten. Loosbroek combineert het rustige wonen met een sterk ondernemerschap, waarbij mensen hun nek durven uit te steken.

Loosbroekers zelf blijven nuchter, maar betrokken. Verbondenheid is naar de toekomst toe geen automatisme en daarom zet de visie in op het behouden van de verbondenheid op een eigentijdse 'spontane' manier. Een sterke verbondenheid met het platteland wordt omgezet in concrete acties om dat platteland voor Loosbroek te behouden en aantrekkelijk te ma-

ken. Hiermee wil men het recreanten mogelijk maken om te komen genieten van het mooie platteland. Zo werkt Loosbroek toe naar een multifunctioneel platteland.

In de visie worden de twee kanten in het dorp weerspiegeld in de ruimtelijke hoofdstructuur:

- Een herkenbare, historische lijn (Dorpsstraat), waar zich de dorps dynamiek afspeelt
- Een rustige woonwijk ten zuiden hiervan, waar het prettige wonen voorop staat

Het 'nieuwe plein' vormt hierin de scharnierfunctie, waar het sociale leven en de dynamiek van ondernemers en recreanten samen komt. In de visie voor de toekomst worden deze kanten van Loosbroek verder geaccentueerd.

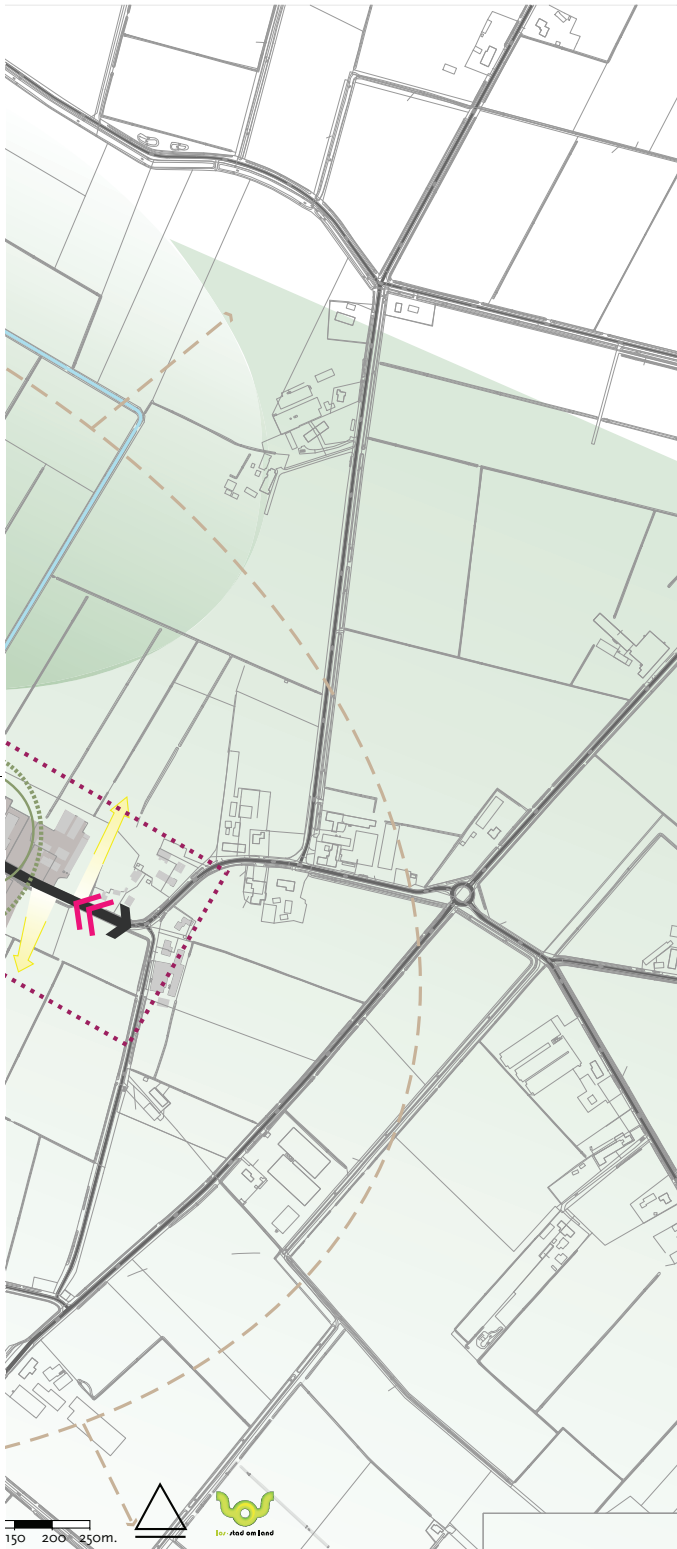
De belangrijkste opgaven voor de visie zijn:

- Het behouden van een rustig en (verkeers-) veilig woonklimaat.
- Loosbroek neerzetten als actief en ondernemend dorp, waar iets te doen is.
- Het binden van mensen door goede voorzieningen en aantrekkelijke ontmoetingsplekken.
- Het behouden en ontwikkelen van een multifunctioneel, toegankelijk en authentiek platteland.

Loosbroek heeft voorzieningen goed op orde en er zijn veel mooie plekken aan te wijzen. De opgave is om de kwaliteiten van Loosbroek beter te gebruiken en zichtbaar te maken, zowel in het centrum als in

Legenda

- Dorpsstraat
- Aanpassing profiel centrum
- Hart
- Zicht op pleinen
- Voorzieningen
- Relatie voorzieningen
- Sportcomplex
- Versterken entrees
- Groene zones
- Zichtlijnen
- Bedrijvenlocaties groen inpakken
- Verandering functies panden
- Locatie nieuwe ontwikkelingen
- Landschappelijk waardevol gebied
- Recreatieve route landschap

Figuur 5; Visiekaart Loosbroek

Figuur 6; Onderzoek van de ontsluitingsopties rond het plein. De Dorpsstraat en Schaa PSDijk moeten als historische verbindingen in stand blijven. Om functies aan het plein te koppelen is de verplaatsing van deze route onderzocht..

het buitengebied. Het gebruiken en verbeteren van kwaliteiten gaat gelijk op met een betere recreatieve toegankelijkheid en medegebruik van het platteland, waarbij het centrum van Loosbroek als startpunt kan dienen. Zo vormt het centrum het scharnier tussen het rustig wonen en het actieve, ondernemende van Loosbroek.

4.2. Openbare ruimte

De opgave voor de openbare ruimte in Loosbroek is het realiseren van een meer veilige en dorpse inrichting, met als hoogtepunt een aantrekkelijk en verbindend dorpshart. Het dorpshart moet alle publieke functies verbinden en een aantrekkelijke ontmoetingsplek vormen, zowel voor de bewoners als voor passanten (recreanten). Een tweede opgave in de openbare ruimte is het versterken van de kwaliteiten van het buitengebied en het herkenbaar houden van het landschap, ook bij nieuwe ontwikkelingen (zie paragraaf 4.7). Een derde opgave in de openbare ruimte is om een mooie en meer veilige (en eenduidige) inrichting te kiezen voor stoepen en wegen.

Een aantrekkelijk en bindend dorpshart

De opgave voor het centrum is om een aantrekkelijk dorpshart te creëren, die genoemde scharnierfunctie kan hebben. Het doel van een beter centrum is om 'spontane ontmoeting', wat in de toekomst een belangrijkere functie zal hebben in het sociale en dorpse leven, en de recreatieve aantrekkelijkheid te versterken. Hiermee kan Loosbroek ook invulling geven aan haar wens om de 'parel' of het 'middelpunt' van het recreatieve Bernheze te worden. Voor Loosbroek ligt er een kans om haar ondernemende kant beter uit te nutten.

Om dit te bereiken dient het plein heringericht te worden. Uitgangspunten voor de nieuwe inrichting zijn:

- Functies moeten meer aan het plein komen te liggen. Nu ligt het plein door de omliggende wegen als een eiland in de openbare ruimte of liggen functies er met de rug of zij naartoe (zoals de Spar en de restaria).
- Het plein moet een gezellige uitstraling krijgen en er moet 'iets te doen' zijn (b.v. (verplaatsbare) speeltoestellen, recreatief straatmeubilair).
- Er mag geen overlast door bomen ontstaan.
- Het plein moet praktisch blijven. Er moeten evenementen georganiseerd kunnen worden en op drukke dagen moet de mogelijkheid van parkeren blijven bestaan.
- De beide delen van het plein mogen meer één geheel worden.

Bij de voorgestelde inrichting worden de beide pleinen qua inrichting op elkaar afgestemd. Het plein moet echter intimiteit uitstralen en dus is gekozen om de pleindelen niet als één ruimte te zien, maar worden de pleindelen geschakeld. Om functies aan het plein te situeren is onderzocht op welke manier de wegen het beste rondom het plein kunnen worden gesitueerd. De Schaapsdijk is een historische route met een belangrijke ontsluitingsfunctie, die moet blijven bestaan.

De Molenhoeven loopt nu voor café Kerkzicht en het zalencentrum langs. Door deze route te verleggen in noordelijke richting, langs de Spar, kunnen de horecafuncties aan het plein worden gesitueerd. De Molenhoeven sluit in de visie op de Dorpsstraat aan. Tussen de Lunenburg en de Spar ontstaat dan een openbare ruimte, waarbij naast de Spar parkeerplaatsen kunnen worden aangebracht in de vorm van

Figuur 7; Onderzoek van de ontsluitings-opties rond het plein. De Dorpsstraat en Schaapsdijk moeten als historische verbindingen in stand blijven. Om functies aan het plein te koppelen is de verplaatsing van deze route onderzocht.

insteekhavens⁹. De ruimte voor de Lunenburg krijgt in de visie een groene uitstraling. Voorwaarde voor de inrichting is wel dat taxi's kunnen blijven keren en parkeren voor de Lunenburg. Het aantal taxiplaatsen kan echter worden teruggebracht naar maximaal 10.

Het zuidelijke pleindeel wordt in de visie beklinderd, met een parkeerzone, die bij drukte kan worden uitgebreid. In de visie ontstaan op termijn mogelijkheden voor terrasvorming, maar ook is er ruimte voor een kinderspeelgelegenheid. Er is dus een betere combinatie te maken tussen terrasbezoek en 'het spelen', omdat men geen weg hoeft over te steken. Op bijgevoegde foto visualisaties is een impressie gegeven van hoe de situatie kan worden. Dit vormt een voorbeeld. Een en ander dient in een ontwerp te worden uitgewerkt.

Veilige en eenduidige inrichting van wegen

Met deze opgave wil Loosbroek op lange termijn een aantrekkelijker en veiliger dorp worden. De opgave is om het dorp mooier te maken, maar ook begaarder voor ouderen, een groep die naar verwachting steeds groter zal worden. Daarnaast speelt de veiligheid voor jongeren een rol in de visie.

Als herinrichting aan de orde is, gaat de visie uit van:

1. Beklinkering van verblijfsgebieden. De ontsluitingswegen nabij het centrum mogen een meer authentieke uitstraling krijgen, afgestemd op de inrichting van het plein.
2. Rechte stoepen.
3. Waar mogelijk groene bermen met een (niet te zware) bommenrij langs de verbindingswegen.

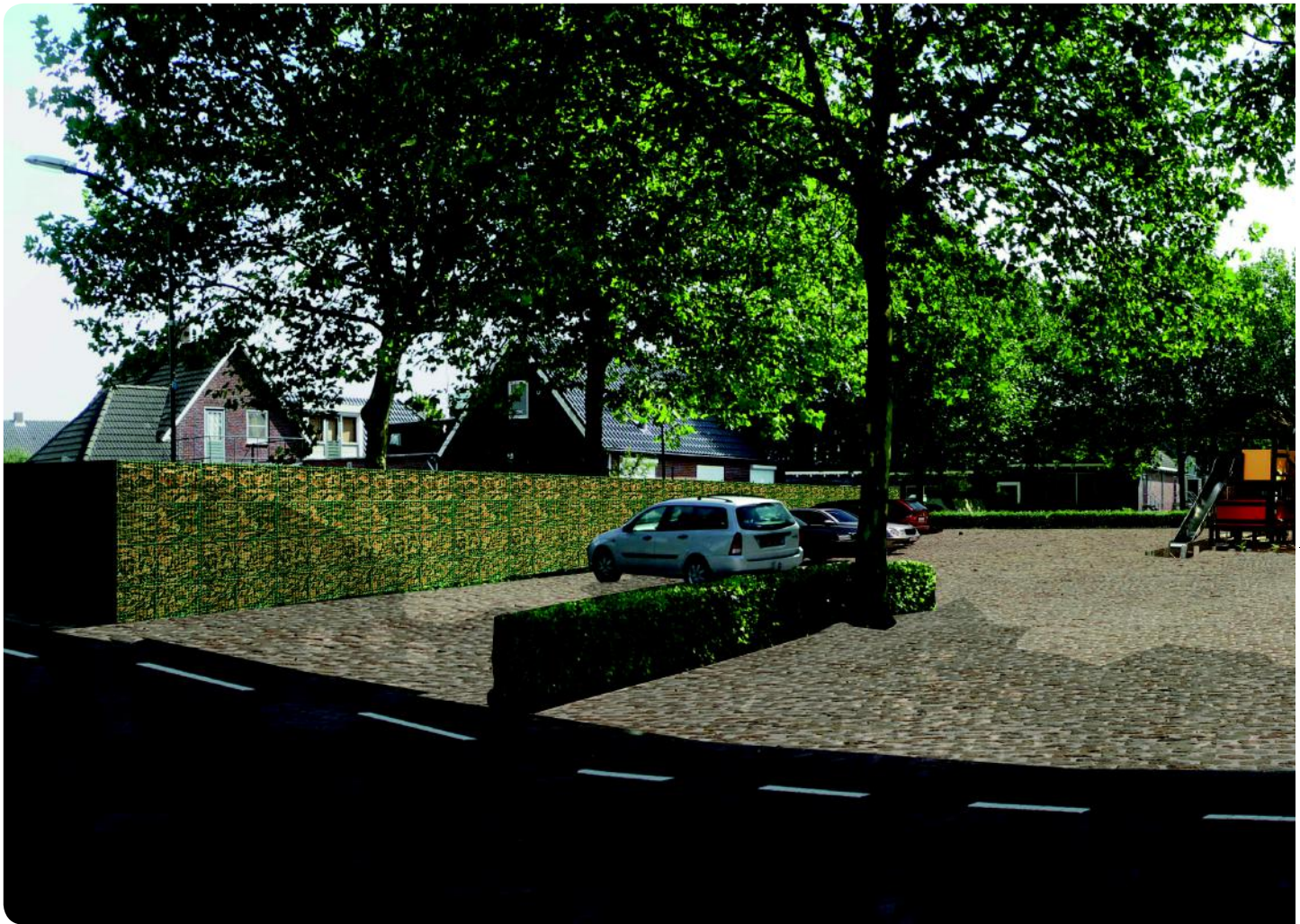
⁹ Een deel van het noordelijke 'plein' aan de Dorpsstraat is in eigendom van Lunenburg. Een klein deel, de (voormalige) rijstrook, is in eigendom van de gemeente. Voor de herinrichting is samenwerking dus essentieel.

Het dorpshart bindt dus de functies rondom het plein aan het plein en verbindt de bewoners aan hun dorpshart. Er moet dan ook gezorgd worden voor een veilige bereikbaarheid van het plein. In de visie wordt uitgegaan van een herinrichting van de Dorpsstraat, zodat het deel tussen de kerk en de basisschool het karakter van dorpshart / centrum heeft. Op die manier kunnen ook de kerk en de basisschool fysiek en gevoelsmatig onderdeel uitmaken van het 'centrum' van Loosbroek. In paragraaf 4.8. wordt nader op de verkeerskundige situatie ingegaan.

4.3 Inwoners en het sociale leven

De opgave voor het sociale leven is om de kwaliteit van de verenigingen en de accommodaties te behouden, om het sociale karakter van het dorp in de toekomst vast te houden. De kwaliteit van het verenigingsleven staat onder druk als gevolg van verminderde belangstelling voor kaderfuncties en onvoldoende doorstroom van nieuwe, jonge vrijwilligers. Daarom zet de visie in op een betere afstemming en samenwerking tussen de huidige verenigingen, het bevorderen van ontmoeting en contact en op ondersteuning van het huidige vrijwilligerskader.

Voor Loosbroek staat 'blijvend vitaal' centraal. Het dorp kan met het huidige niveau van voorzieningen en activiteiten nog lang levensvatbaar zijn maar er zijn extra impulsen nodig. Gezien de trends van het langer zelfstandig wonen door ouderen en om ruimte te bieden aan de steeds grotere groep ouderen in het dorp, dient geïnvesteerd te worden in passende voorzieningen (zie paragraaf 4.4.). Ook ligt hier een sterke relatie met het woningaanbod, dat het behoud van een evenwichtige bevolking moet faciliteren (zie paragraaf 4.5.). Naast deze belangrijke randvoorwaarden gaat de visie uit van enkele veranderingen in het

Figuur 8; Impressies van de mogelijkheden op de beide pleinen in Loosbroek, indien de Molenhoeven wordt aangesloten op de Dorpsstraat.

33

verenigingsleven, om op lange termijn vitaal te kunnen blijven:

- Samenwerking en afstemming tussen verenigingen
- Ondersteuning vrijwilligerskader

Specifiek voor Loosbroek is een verbeterde communicatie tussen gemeente en dorp belangrijk. Een belangrijke opgave is daarom om de rol en positie van de kerncommissie te versterken.

Samenwerking en afstemming

Samenwerking kan de kwaliteit van verenigingen versterken en problemen met vrijwilligerswerk of het organiseren van activiteiten kunnen worden uitgewisseld of gezamenlijk worden opgelost. Tijdens het iDOP traject werden de voordelen duidelijk van het regelmatig uitwisselen van informatie. Knelpunten die bij verenigingen aanwezig zijn (zoals de doorstroom van jonge vrijwilligers) kunnen op die manier worden gedeeld. Verenigingen kunnen informatie uitwisselen en door samenwerking kunnen op termijn wellicht betere faciliteiten worden gerealiseerd. Ook kan gezamenlijk aanspraak worden gemaakt op specifieke cursussen of kennis.

Oplossingen worden gezien in het werken met werkgroepen of een (verenigingen) platform, mits niet te zwaar aangezet. Het moet passen binnen het informele karakter van het dorp. De frequentie, vorm en inzet van communicatie instrumenten moet nog nader worden uitgewerkt. De Kerncommissie zou de eerste aanzet kunnen maken met de realisatie van een eigen website voor Loosbroek.

Ondersteuning vrijwilligerskader

De opgave voor de verenigingen in Loosbroek is om in te spelen op de veranderende inzet en behoefte van vrijwilligers. De tendens die in Nederland is te bespeuren op het gebied van vrijwillige inzet (moei-

lijk invulbare kaderfuncties, meer nadruk vrijwilligerswerk op projectmatige basis, en grotere verantwoordelijkheid bij besturen) is ook niet aan Loosbroek voorbijgegaan^o.

Oplossingen hiervoor zijn heel divers. Voor sommige verenigingen kan een samenwerkend bestuur goed werken. Ook kunnen verenigingen professionele ondersteuning aanvragen. Hiertoe bestaat het vrijwilligerssteunpunt Bernheze als onderdeel van de welzijnsorganisatie Vivaan. Naast directe steun voor vrijwilligerswerk en vrijwilligersbeleid is het zinvol om te onderzoeken welke vorm van vrijwilligerswerk het beste past bij de toekomstige vrijwillige inzet in Loosbroek.

Concrete zoekvragen zijn:

- Welke vorm van bestuurlijke samenwerking kan voor verenigingen in Loosbroek zinvol zijn?
- Hoe kunnen verenigingen hun organisatie het beste afstemmen op de meer projectmatig inzetbare vrijwilliger?

Voorgesteld wordt om samen met de gemeente en deze organisatie de mogelijkheden verder te onderzoeken. De kerncommissie of het verenigingsplatform kan hierin namens het dorp deelnemen.

Rol en positie kerncommissie

In de visie voor Loosbroek wordt de rol van de kerncommissie versterkt, zowel binnen het dorp als in relatie tot de gemeente. De Kerncommissie zou de status en rol van een echte dorpsraad mogen krijgen. Waarin alle verenigingen goed zijn vertegenwoordigd en waar zaken ook goed op elkaar worden afgestemd. Gezamenlijke belangen, die nu sterk blijken uit het iDOP, kunnen bij uitstek door de kerncommissie worden behartigd. Nu is de basis te smal en wordt het orgaan nog onvoldoende als de afvaardiging van het dorp gezien. Hier ligt een deel van de dubbelrol van

Figuur 9; de participatieladder

het platform van verenigingen (zie deze paragraaf onder 'samenwerking en afstemming'). Als de kerncommissie hiervan de trekker (voorzitter) wordt, dan kunnen verenigingsoverstijgende zaken ook gezamenlijk worden opgepakt en fungeert de kerncommissie als vertegenwoordiging. Dit levert de gemeente ook voordelen op, omdat vaker met één gesprekspartner wordt gesproken.

Om burgerparticipatie te versterken, dient ze ook serieus te worden genomen. Daarom zet de visie in op het maken van concrete afspraken met de gemeente. Dit past binnen de uitgangspunten van de notitie Bewonersparticipatie in Bernheze. Via het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) wordt al gestart met het verbeteren van de participatie¹⁰. Via het instrument 'Werk aan de Wijk' worden bewoners bij het beheer betrokken. De gezamenlijke uitdaging en kans ligt hier om te kijken naar de rol en positie van de dorpsraden in relatie tot burgerparticipatie.

Op de participatieladder mag de functie van een

dorpsorgaan worden uitgebreid naar een adviserende of coproducerende rol (zoals nu met het iDOP). De kerncommissie kan deze rol in principe vervullen, maar dan moet de basis van de kerncommissie worden verstevigd. Door betere en vastere afspraken met de gemeente en door een betere samenwerking binnen het dorp kan dit worden verwezenlijkt.

De participatie ten aanzien van het buitengebied vraagt nog om andere oplossingen. Tijdens een workshop in het kader van dit IDOP bleek dat bewoners en maatschappelijke partijen onderling er vertrouwen in hebben, dat er lokaal in gezamenlijkheid oplossingen kunnen worden gevonden voor discussies over de toekomst van het platteland. Anderzijds mag een lokaal plattelandsoverleg de bestaande overlegstructuren niet frustreren. In het kader van het bestemmingsplan buitengebied bestaat er een klankbordgroep met maatschappelijke partijen, die meedenken over de inhoudelijke richting van het gemeentelijke beleid. Het is niet effectief om dergelijke discussies op lokaal niveau over te doen.

¹⁰ Vooral jonge vrijwilligers zijn wel te organiseren rondom een specifieke en afgebakende activiteit zoals in het geval van het 50-jarig bestaan van de voetbalclub, maar zijn wat moeilijker voor een langdurige periode te binden aan een vereniging. De vraag in Loosbroek ligt vooral op het gebied van werving en het behoud van nieuwe leden en ook op het terrein van besturen, regelgeving en communicatie.

¹¹ Bij het iBOR staat echter de fysieke kant van het dorp centraal. De bewonersparticipatie zelf wordt er niet in behandeld.

Op het lokale niveau van de dorpen is er behoefte om over de uitwerking van het beleid betere communicatie te voeren om te voorkomen dat partijen tegenover elkaar komen te staan. Voorgesteld wordt om de kerncommissie hierin een centrale rol te geven. Zij maken met de gemeente afspraken welke thema's nadere afstemming vergen. Bij onderwerpen over het platteland komen (gemeente), kerncommissie en lokale maatschappelijke partijen bijeen voor afstemming, aanvullend op het gemeentelijke beleid en projecten.

4.4 Voorzieningen

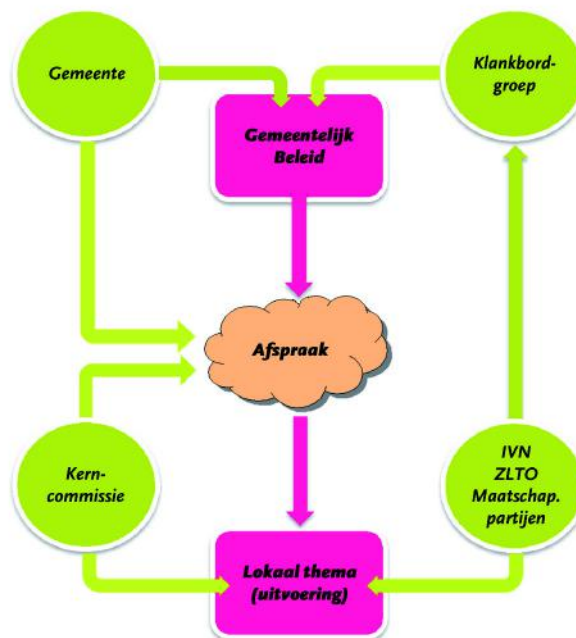
Profilering en versterking

Opgave op het vlak van voorzieningen is het beter profileren van de rol van de afzonderlijke voorzieningen. Op termijn liggen er kansen om extra zorgvoorzieningen te realiseren.

Loosbroek kent een goed en gemoderniseerd voorzieningen niveau. Deze moet behouden blijven voor de toekomst. Loosbroek is ook afhankelijk van andere voorzieningen in de regio en wil deze in de toekomst kunnen blijven bereiken.

De functies die vanuit de voorzieningen worden aangeboden zijn heel divers en verspreid. De opgave voor Loosbroek is om deze op langere termijn zodanig te clusteren dat er een duidelijker profiel van de voorziening ontstaat en tevens een versterking van het aanbod gerealiseerd kan worden.

De school zou zich nadrukkelijker kunnen profileren op het gebied van onderwijs, educatie, sport en kinderopvang. De Wis wordt het ontmoetingscentrum van Loosbroek voor jong en oud en in d'n Hoek ontstaat en zorgpunt (prikdienst, fysio, dagopvang, eetpunt,

consultatiebureau, huisarts). Loosbroek wil vooral inzetten op het realiseren van een goede opvang nabij de school. Om de haalbaarheid op lange termijn te vergroten gaat de voorkeur uit naar één aanbieder op het gebied van kinderopvang, naschoolse opvang in combinatie met de huidige peuterspeelzaal. Aanvullend op het huidige sportaanbod wil Loosbroek de mogelijkheid onderzoeken voor de oprichting van een tennisclub. Het dorp ziet hierin een goede mogelijkheid om de aantrekkelijkheid te vergroten, de inwoners binnen het dorp te houden en de contacten te bevorderen.

De Wis als ontmoetingscentrum en als sociaal cultureel centrum

In de visie wordt ingezet op het versterken van ontmoeting. Enerzijds door het aanbieden van laagdrempelige inloopactiviteiten -zoals een koffieochtend (o.a. voor ouderen) of een knutselmiddag voor de jeugdigen. Anderzijds door de verbinding met de pastorietauin tot stand te brengen. De Wis is gemoderniseerd¹² en kan nu beter in de vraag van het dorp voorzien.

De ligging, in de nabijheid van de pastorietauin, biedt kansen om de ontmoetingsfunctie verder te ontwikkelen. De realisatie van de bestaande plannen m.b.t. een overdekt terras en jeu de boulesbaan zal de sociale cohesie ten goede komen. Hiermee is ook de Kerk beter in staat om haar activiteiten buiten te organiseren zoals eucharistievieringen of optredens van koren in de open lucht. Het mes snijdt zo aan twee kanten.

De Wis heeft in de huidige beheerstructuur een eigen financiële verantwoordelijkheid. Daarmee verandert de rol van de Wis van beheerder van verenigingsruimte tot sociaal cultureel centrum. Om deze rol goed te kunnen vervullen, krijgt het bestuur hierin een functie als programmeur. Zij zal vaker zelf activiteiten gaan ontplooiën om de exploitatie sluitend te kunnen maken, activiteiten, die aanvullend zijn aan verenigingen en waarmee de sociaal culturele rol van de Wis wordt versterkt.

Verbreding van de sportaccommodatie

De opgave is om een optimale en toegankelijke sportcultuur te realiseren in Loosbroek en in te spelen op nieuwe behoeftes, die bewoners sterk aan het eigen dorp kunnen blijven binden. In de visie wordt de sport sterker verankerd in de Loosbroekse samenleving. Enerzijds door een sterkere samenwerking tussen sportverenigingen. Anderzijds door nieuwe functies

en mogelijkheden voor een bredere maatschappelijke rol van de sportaccommodatie. De accommodatie kan intensiever worden benut door als voetbalvereniging de kantine samen met de korfbalvereniging te benutten. Daarnaast is er behoefte aan een tennisbaan in Loosbroek. Onderzocht zal moeten worden hoe groot de behoefte is en of bewoners, die nu elders lid zijn van een tennisvereniging, in Loosbroek willen tennissen. De tennisbaan kan organisatorisch onder de voetbalvereniging vallen. Een mogelijkheid is om met een Stichting 'Sport in Loosbroek' te werken, waaronder meerdere afdelingen vallen.

Zorg om wonen (mantelzorg, dagopvang, mantelzorgwoningen)

D'n Hoek is een bijzondere voorziening als het gaat om wonen. Het beschermd wonen is niet voor alle inwoners van Loosbroek even aantrekkelijk. Daarom zet de visie in op het organiseren van de zorg rondom het wonen in Loosbroek. D'n Hoek biedt mogelijkheden als het gaat om de zorg voor ouderen¹³. Om de aantrekkelijkheid van de voorziening te vergroten en om goed te kunnen inspelen op de toekomstige zorgbehoefte, zou met het organiseren van de zorg rondom het wonen in d'n Hoek als het ware 2 vliegen in 1 klap geslagen kunnen worden. Het huidige aanbod wordt uitgebreid met een info en bemiddelingspunt (zorgvragen) en dagopvang (dagbesteding / verzorging). Op de langere termijn zouden een paar woningen voor zwaardere zorg geschikt kunnen worden gemaakt of als een hospice. Dagopvang wordt regulier vanuit een

¹² Niet alleen ruimtelijk maar ook qua sfeer en uitstraling biedt het volop mogelijkheden voor het verenigingsleven.

¹³ D'n Hoek biedt mogelijkheden als het gaat om de zorg voor ouderen

Figuur 10. Profilieren van accommodaties.

zorginstelling aangeboden. Vanuit de AWBZ konden mensen hier gebruik van maken. Dit is nu veranderd, omdat dagopvang in de WMO is overgegaan. De gemeente heeft hier nu een verantwoordelijkheid in. Voor kleine dorpen is het mogelijk, dat bewoners zelf deze opvang (begeleiding) organiseren met professionele ondersteuning van de zorginstelling. Voor Loosbroek zou het ook op deze manier geregeld kunnen zijn. In dit geval wordt voorgesteld dat Bernezorg de dienst in D'n Hoek gaat aanbieden in samenwerking met de Stichting (D'n Hoek) en Mooiland Maasland en met inzet van het dorp zelf. De gemeente heeft een mogelijkheid om vanuit de WMO hierin ook te faciliteren. Kartrekker zou de Stichting kunnen zijn.

De wens om 1e lijnszorg zoals een wijkverpleegkundige, huisarts of consultatiebureau te realiseren is in de praktijk vaak bijzonder lastig te realiseren. Bij het organiseren van de zorg rondom het wonen kunnen spreekuren worden ingepast in D'n Hoek. De behoefte hieraan moet in de toekomst gemonitord worden. In de praktijk zouden deze functies op dagdelen hier ingevuld kunnen worden.

Zorg om wonen kan ook plaatsvinden vanuit mantelzorgwoningen. Kinderen nemen de zorg voor (groot)ouders op zich in een (tijdelijke) ruimte die aan de woning is gekoppeld. Loosbroek zet in op de verruiming van de mogelijkheden voor de realisatie van deze zogenaamde kangoeroewoningen of mantelzorgwoningen.

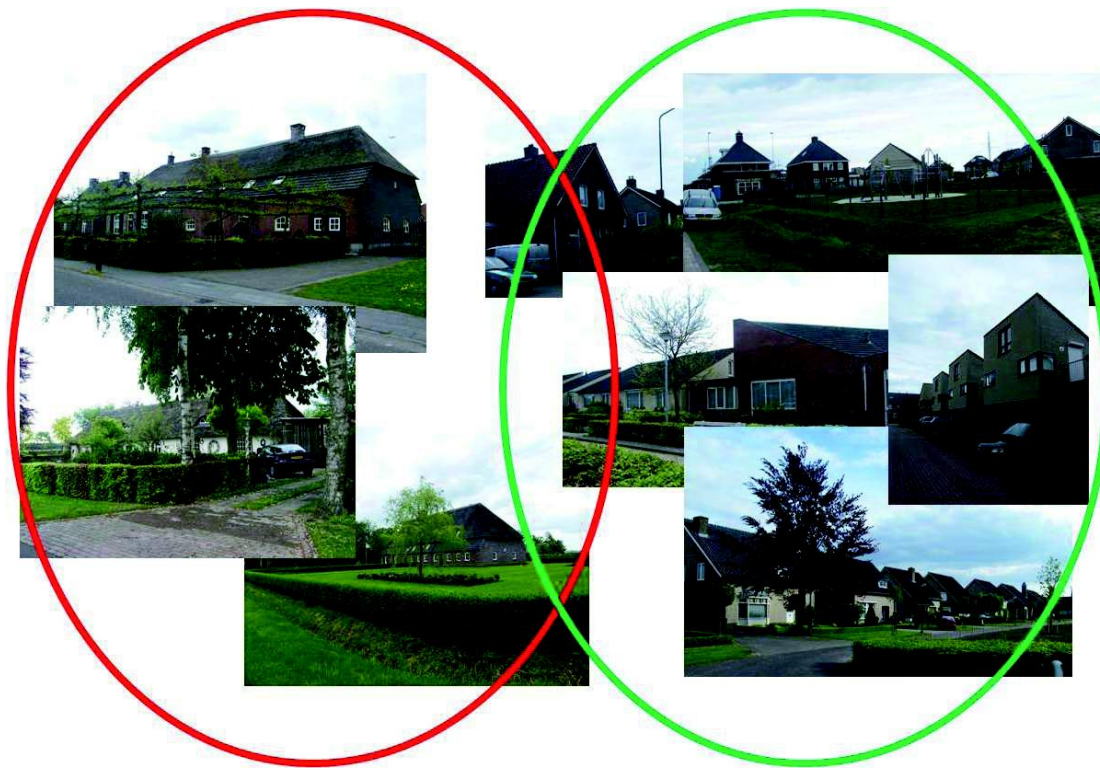
In de visie wordt de rol van de basisschool in de toekomst verder verbreed. De basisschool wil de kinderbouderij breder inzetten als educatief centrum voor de totale bevolking en gasten vanuit de omgeving. Daarbij is de insteek om het naast een onderwijsfunc-

tie, ook een recreatieve en educatieve functie te geven. Deze functies worden gerealiseerd door aan te sluiten bij het recreatief wandelnetwerk en in dit gebied uitgebreide analyses van de waarden te maken.

4.5. Wonen

De opgave is om het woningaanbod zo te realiseren, dat jongeren behouden kunnen worden voor het dorp maar dat ook de ouderen er zo lang mogelijk kunnen blijven wonen. Dit draagt bij aan de sociale samenhang van het dorp. In de visie wordt een mix van woningen gebouwd en draagt de woningbouw bij aan de proflering van de sterke ruimtelijke structuur in het dorp.

Voor jongeren is het van belang dat de woningvoorraad betaalbare starterswoningen wordt uitgebreid. En dat het voor hen financieel aantrekkelijk moet zijn om een dergelijke investering te doen. Dit sluit helemaal aan bij de gemeentelijke woonvisie die ook voor starters instrumenten wil inzetten zoals startersleningen, CPO bouwen, Koopgarant e.d. In de visie van Loosbroek wordt sterk ingezet op deze instrumenten en is het sterker als de gemeente grond uitgeeft, dan als er tussenkomst van projectontwikkelaars is.

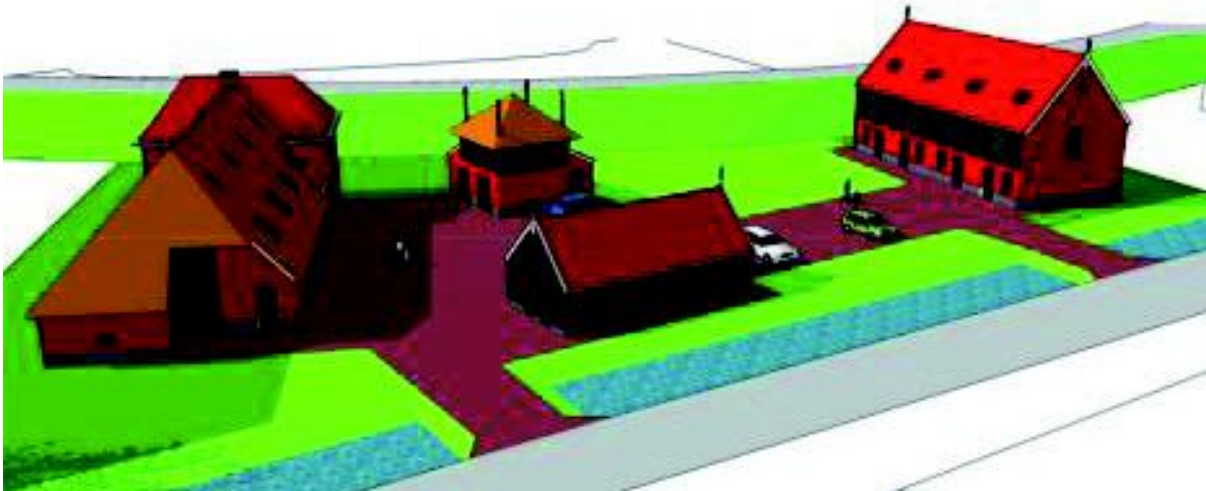
Figuur 11; Met het woonprogramma zet Loosbroek in op het versterken van de ruimtelijke structuur: (1) een historische, dynamische Dorpsstraat (linker, rode cirkel) en (2) een rustige aantrekkelijke woonwijk (rechter, groene cirkel).

Ouderen kunnen dankzij het (thuiszorg) aanbod lang in Loosbroek blijven wonen. Slechts weinig mensen zijn geneigd om naar een centrale zorginstelling te verhuizen in Loosbroek. Daarom zet de visie in op het sterk organiseren van zorg om het wonen (zie paragraaf 4.4.).

De ruimtelijke tweedeling in de structuur van Loosbroek wordt in de visie versterkt. Een nieuwe rustige woonwijk voldoet aan een behoefte aan de zuidoostkant van Loosbroek (Grondmolen). Daarnaast kunnen specifieke woonvormen, zoals boerderijsplit-

sing in verschillende wooneenheden of nieuwe erven inspelen op de behoefte aan starterswoningen. Met een toenemend aantal alleenstaanden kan deze behoefte in de toekomst groter worden. Met deze ontwikkeling kan de structuur van de Dorpsstraat, historisch een beeld van grotere boerderijpanden, worden versterkt. Ook bij vrijkomende (of voormalige) agrarische bebouwing. Aan de randen van de Dorpsstraat kan gebruik worden gemaakt van de BIO regeling van de provincie, waarbij de sloop van oude stallen als een deel van de maatschappelijke investering wordt gezien (zie paragraaf 4.7).

Figuur 12; referentie voor wooneenheden in de vorm van een boerenerf. De visie zet in op 'nieuwe erven' aan de Dorpsstraat.

4.6 Werken

Loosbroek is vanuit haar agrarische wortels uitgegroeid tot een werkdorp. In de visie is Loosbroek in de toekomst een woondorp. Maar vanuit het woongenot is er een blijvend sterke band met het buitengebied en het werken in het dorp. Het ondernemerschap, voor zover passend binnen de dorpse schaal, zorgt voor nieuwe impulsen en kan Loosbroek ook in de toekomst op de kaart zetten. Bijzondere functies, zoals de supermarkt en de horeca, zorgen voor levendigheid, die het dorp interessant maakt voor recreanten. In de visie kan de band tussen het dorp en de ondernemers versterkt worden. Meerdere ondernemers, zoals ondernemers rond het plein betekenen al veel voor het dorp. Naast Lunenburg zouden ook andere ondernemers meer kunnen betekenen op het gebied van sociaal verantwoord ondernemerschap⁴.

De opgave voor Loosbroek is het faciliteren van werkgelegenheid die ten dienste staat van het woongenot in de toekomst en richt zich daarnaast op sectoren die de kwaliteiten van het dorp kunnen versterken, zoals de zorg, dienstverlening, recreatie en functies, die bijdragen aan een multifunctioneel platteland. Voor delen van het buitengebied kan recreatie een belangrijke pijler zijn, het buitengebied wordt nadrukkelijker dan nu gezien als een extensief recreatief gebied (zie paragraaf 4.7).

Om de werkgelegenheid te faciliteren, die past bij de dorpse schaal en de groene landelijke uitstraling van Loosbroek, wordt in de visie gekozen voor:

- Geen verdere versnippering van bedrijvigheid;
- Zoveel mogelijk veilig aansluiten van bedrijfslocaties op de verkeersontsluiting;
- Een goede inpassing van de huidige bedrijvigheid.

De huidige bedrijfslocaties kunnen blijven, maar mogelijk nieuwe bedrijven dienen zich of beter te schikken naar de woonsituatie (werken aan huis) of aan te sluiten bij de belangrijkste verkeersontsluiting (voornamelijk de Dorpsstraat, in mindere mate de Schaapsdijk). Een verdere concentratie kan ook bereikt worden door het aanwijzen van een bedrijfsverzamelgebouw. Een blijvende behoefte aan kleine bedrijfslocaties kan hiermee worden opgevangen en gestuurd. Dit kan de gemeente (mee) faciliteren door woon-werkcombinaties en werken in voormalige agrarische bedrijfsbebouwing mogelijk te (blijven) maken in een zone langs de Dorpsstraat. Mocht op termijn het LOG worden benut voor de uitbreiding van agrarische bedrijven, dan is het ruimtelijk voorstelbaar, dat in het gebied rond de rotonde (Dintherseweg, Dorpsstraat, Kampweg, Loosbroekseweg) een bedrijfsverzamelgebouwtje wordt gerealiseerd.

In de visie wordt de huidige bedrijvigheid beter ingepast en verkeersveilige oplossingen aangebracht. De opgave is om de ligging en ontsluiting van bedrijfspanden ondergeschikt te maken aan de veilige verkeersdoorstroming. Nu liggen veel bedrijven juist dominant ten opzichte van de weg en zijn er geen voorzieningen voor langzaam verkeer. Aan de Dorpsstraat worden de bedrijfspanden groen ingepast, zodat vanuit het buitengebied een zachter beeld ontstaat. Aan de voorzijde kan de openbare ruimte worden versterkt, door een duidelijke afrit met stoep en een duidelijke fietsstrook aan te brengen.

Gedacht wordt aan Kerkzicht, die meer kan doen voor ouderen, De Vobra en de agrariërs van de ZLTO. Verder wordt eraan gedacht dat de Rabobank met een coöperatiefonds meer mogelijk kan maken voor het dorp.

Op de hoek van Koningsstraat / Molenhoeven is een duidelijk wegvak met apart voetpad nodig om een veilige en overzichtelijke verkeerssituatie te realiseren. De weg vormt nu één van de twee wijkontsluitingswegen. Het belang is daarom groot, zeker met de bouw van de nieuwe wijk. Een tweede optie is om een nieuwe wijkontsluitingsweg te realiseren, die meer zuidelijk uitkomt op de Koningsstraat.

Figuur 13; mogelijk nieuwe weginrichting Dorpsstraat

4.7 Buitengebied en recreatie

De opgave voor het buitengebied is om een multifunctioneel platteland te creëren met een sterke agrarische sector en een authentieke uitstraling en beheer. Het dorp en het landelijke gebied moeten meer met elkaar verbonden zijn en de kracht (aantrekkelijkheid) van het buitengebied moet de kracht van Loosbroek worden. De landbouw blijft belangrijk, maar gezocht wordt naar een dorpse maat en schaal en een goede afstemming met het omliggende landschap.

Voor een multifunctioneel en toegankelijk buitengebied gelden voor Loosbroek, naast het behouden van een sterke agrarische sector, de volgende speerpunten:

- Verbreding van het platteland. Nieuwe economische activiteiten als ondersteuning voor het beheer en ondernemerschap op het platteland.
- Verbeteren van de toegankelijkheid van het landelijke gebied en betere verbindingen tussen het dorp en haar platteland.
- Een zorgvuldige inpassing van en afweging tussen de landbouwkundige ontwikkelingen.
- Versterking van de landschappelijke karakteristiek.

Verbreding van het platteland

Voor een multifunctioneel platteland zijn **nieuwe functies** nodig. Het aantal agrarische bedrijven neemt af. Het beheer zal daarmee enerzijds grootschalig worden, anderzijds kunnen nieuwe economische functies het beheer op zich nemen. In gebieden rondom de kern Loosbroek, in kleinschalige landbouwgebieden, de zones rondom de ecologische verbindingzones (EVZ) en in (andere) extensiverings- en verwevingsgebieden moet ruimte worden gegeven aan een multifunctioneler platteland, mits de landbouw hiervan geen hinder ondervindt. Voormalige agrarische percelen zorgen voor nieuwe mogelijkheden op het vlak

van recreatie, zorgboerderijen of kleinschalige bedrijven. De gemeente wordt gevraagd om in het bestemmingsplan buitengebied in te zetten op een soepele regeling voor deze omschakeling. Ondernemers hebben duidelijkheid nodig en het beleid dient in hun ogen voorwaardescheppend te zijn. Een goed afstemming van verschillende vergunningen is daarbij een vereiste.

Daarnaast kunnen enkele **wooneenheden** een extra economische impuls zijn voor delen van het landelijke gebied. In het buitengebied doen zich mogelijkheden voor nieuwe woningen binnen het gemeentelijke en provinciale beleid niet voor. In de kernrandzone of de bebouwingsclusters echter wel. Door gebruik te maken van de BIO regeling ('Buitengebied in Ontwikkeling') kan publiek geld worden gegenereerd, maar kan tegelijk particulier initiatief worden uitgelokt gericht op landschapsontwikkeling en -beheer. De gemeente kan deze mogelijkheden in haar bestemmingsplan opnemen. Mogelijke initiatieven hangen mede af van de publieke investeringen die worden gedaan.

Verbeteren van de toegankelijkheid

Om het dorp en het buitengebied sterker te verbinden zijn routes nodig. Opgave is om routes aan te leggen voor langzaam verkeer (m.n. wandelaars), die de mooie delen van het buitengebied combineren met mooie entrees in het dorp. Bij voorkeur laat Loosbroek zien hoe het zijn nek uitsteekt als het gaat om sociaal verantwoord ondernemerschap en het levendige maatschappelijke leven, zoals rond de school, de pastorie en het (nieuwe) plein.

Er ligt een uitgebreid wandelrouteplan bij de gemeente ter goedkeuring (o.a. opgesteld door het IVN en WBE), met behoorlijk veel routes rond en door het

dorp Loosbroek. Dit plan zou nog kunnen worden aangevuld met ommetjes, die buiten de verharde wegen omgaan.

Voorstellen voor wandelroutes zijn:

1. Wandelpad langs de basisschool langs de vaart richting de Loosbroekseweg.
2. Wandelpad langs het voetbalveld tussen de Dorpsstraat en 't Vunderke.
3. Wandelpad van de Pastorietuin richting het buitengebied / Stoksestraat.
4. Wandelpad door en langs de geplande EVZ¹⁵.
5. Openstelling van het (afgesloten) zandpad tussen de Nistelrodesedijk en de Heibloemsedijk.
6. Pad tussen het Watergat en de Busselsesteeg langs de bosjes van het grondwaterbeschermingsgebied en langs waterlopen.
7. In algemene zin inzetten van de veegzones langs waterlopen (beheer van waterschap).

Voor veel routes is een zichtbare openstelling van belang. Door onduidelijkheid en doordat ze niet altijd begaanbaar zijn wordt vaak toch de openbare weg gebruikt. Bewegwijzering of openstellingsbordjes kunnen naast het beheer van paden de toegankelijkheid vergroten.

Zorgvuldige inpassing van en afweging tussen de landbouwkundige ontwikkelingen

In de visie is ruimte voor een levensvatbare agrarische sector, die samengaat met de belangen van het rustig en landelijk wonen. Ten aanzien van het LOG kunnen deze ontwikkelingen grootschaliger zijn, dan in het wensbeeld van veel bewoners. De gemeente kan en wil het beleid van de LOG gebieden echter niet aanpassen (zie paragraaf 2.6.). Gezien de grote onrust ten aanzien van de gezondheidsrisico's in de intensieve

veehouderij wordt voorgesteld om de landbouwkundige ontwikkelingen zoveel mogelijk vanuit het noordoosten in te zetten. Een mogelijk instrument is een zonering gebaseerd op landschapsontwikkeling of het instellen van een strengere milieuzonering ten aanzien van de kernrandzones van Loosbroek. Gevraagd wordt om het bestemmingsplan buitengebied, dat op dit moment wordt opgesteld, voor de kernrandzones bij te sturen daar waar het gaat om het terugdringen van het aantal geueenheden en aanscherping van het beleid voor fijnstof. Landbouwontwikkelingen en andere maatschappelijke belangen, zoals het invullen van het landschappelijk raamwerk, dienen in de LOG gebieden gelijk op te gaan. Belangrijker echter nog, is dat de partijen bij concrete ontwikkelingen in gesprek blijven. Het ligt voor de hand dat gemeente en kerncommissie hierin een centrale rol spelen (zie paragraaf 4.3.).

¹⁵ Een wandelpad dient volgens de bewoners integraal onderdeel uit te maken van de EVZ. Hiermee wordt tevens het draagvlak voor natuurontwikkeling vergroot.

Versterking van de landschappelijke karakteristiek

Voor verschillende deelgebieden in het buitengebied liggen verschillende accenten voor de landschapsontwikkeling, welke in combinatie met bedrijfsontwikkeling wordt ingezet. De relatie tussen bedrijfsontwikkeling en landschapsontwikkeling kan de gemeente in haar bestemmingsplan leggen. Hiermee wordt ook aangesloten bij de voorgenomen groen voor rood regeling, die de gemeente in haar bestemmingsplan wil opnemen¹⁶.

Het noordelijke jonge ontginningsgebied mag haar openheid behouden met een sterke laanbeplanting, groene erven en bosjes. Het gebied rondom Loosbroek kan de huidige beplantingenstructuur met knotwilgen, elzen en essen langs perceelraden en in wegbermen worden versterkt. Rondom het grondwaterbeschermingsgebied liggen kansen voor (agrarisch) natuurbeheer. Door het opzetten van het waterpeil kan dit een weidevogelgebied vormen. Mogelijke inzet van agrariërs bij agrarisch natuurbeheer kan door het groen blauwe stimuleringskader van de gemeente Bernheze worden gefaciliteerd. Dit stimuleringskader is nu gericht op enkele deelgebieden in de gemeente. Loosbroek pleit voor een bredere inzet van deze middelen.

Het kleinschalige landschap ten zuiden en oosten van Loosbroek, dat gelegen is op een dekzandrug kan kleinschaliger worden gemaakt door kleine bosjes, erfbeplantingen en lanen.

Het LOG gebied is een half open gebied in een jonge ontginning. Hier kan worden voortgebouwd op de aanwezige houtwallen en singels en het realiseren van een goede erfbeplantingenstructuur. De huidige laan door het gebied (lopende van de Bosschebaan naar het noorden) kan een wandelroute vormen met hagen en bomenrijen).

4.8. Verkeer

De opgave voor Loosbroek is om te zorgen voor een veilige bereikbaarheid van voorzieningen en omliggende plaatsen. Loosbroek kent als woondorp op het platteland en met een sterk accent op werken een sterke menging van verkeer, terwijl veel wegen binnen en buiten de bebouwde kom hiervoor niet zijn ingericht. Op plattelandswegen en drukke wegen in de kern kan dat leiden tot verkeersonveilige situaties.

In de visie wordt ingezet op ontmenging van het verkeer op de belangrijkste wegen, een duidelijker structuur voor langzaam verkeer en een inrichting in de kern gericht op de veiligheid voor langzaam verkeer. Dit kan bereikt worden door de volgende maatregelen:

- Vrijliggende of duidelijk gemarkeerde fietspaden langs de belangrijkste wegen.
- Duidelijke op- en afritten bij bedrijfslocaties in het dorp (zie paragraaf 4.6.)
- Aanbrengen van een duidelijke centrumzone aan de Dorpsstraat, die langzaam rijden (30 km/u) 'afdwingt' (zie voor een inrichtingsvoorstel paragraaf 4.2.).
- Nieuwe wandelpaden in en buiten het dorp (zie paragraaf 4.7.)

---

¹⁶ Mondelinge mededeling Stuurgroep 17-9-09. De gemeente heeft nu meerdere fondsen voor kwaliteitsverbetering in het buitengebied. Deze wil de gemeente samenvoegen in het bestemmingsplan buitengebied tot een algemene groen voor rood regeling.

¹⁷ Sinds de aanleg van de A50 is de verkeersdruk in Loosbroek al wel merkbaar afgenomen.

Door nieuwe bedrijfslocaties zoveel mogelijk te concentreren aan de Dorpsstraat wordt nieuwe verkeersoverlast in het dorp voorkomen. Onderzocht moet worden of het mogelijk is om vrijliggende fietspaden aan te leggen langs een aantal verbindingswegen, zoals de Broekdijk, de weg naar Nistelrode, de Kampweg en de Dintherseweg. Deze hebben een rol voor zowel recreatief verkeer als voor schoolgaande jeugd. De gemeente kan dit opnemen in het loop- en fietsrouteplan.

Onoverzichtelijke wijkontsluiting Molenhoeven op de Koningsstraat

5 Leefbaarheidsagenda

5.1. Inleiding

Om de visie voor Loosbroek te realiseren moeten concrete projecten worden uitgevoerd. In dit hoofdstuk wordt de visie uit hoofdstuk 4 uitgewerkt in agendapunten. De agendapunten worden per thema in een tabel opgesomd in de leefbaarheidsagenda (zie paragraaf 5.2.). De integrale visie is ontleed naar sectorale agendapunten, bedoeld als checklist voor de uitvoering. Het kan worden gezien als vinkenlijst voor betrokkenen. Veel agendapunten kunnen echter integraal worden opgepakt. Een projectmatige aanpak bij de uitvoering is dus essentieel.

De leefbaarheidsagenda heeft een dynamisch karakter. Er kunnen de komende jaren projecten worden uitgevoerd, gewijzigd, afvallen en bijkomen. Belangrijk is dat de doelen voor de leefbaarheid, waartoe de uitvoering van de projecten dient, worden behaald. De leefbaarheidsagenda wordt daarom na een bepaalde tijd herzien en opnieuw opgemaakt en zal zich geleidelijk los van het eindrapport verder ontwikkelen.

De leefbaarheidsagenda bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Het thema
2. Het project (het agendapunt)
3. Uitwerking van het project in actiepunten
4. Benoemen van betrokken partijen en een mogelijke trekker van het project
5. Prioritering

Starten met de uitvoering

Bij de uitvoering van projecten is de projectorganisatie van groot belang. Alle betrokken partijen moeten in een vroeg stadium betrokken worden. Met een gezamenlijke verantwoordelijkheid is de druk op projecten het grootst. Ondanks dat de gemeente vaak als trekker van projecten wordt aangewezen, dient de projectorganisatie vaak breder te worden ingezet. Maatschappelijke betrokkenheid, de betrokkenheid van partijen in de markt zijn vaak essentieel voor het slagen van projecten.

Bij de verschillende partijen moet overeenstemming zijn over het probleem. Als een probleem te smal wordt ingestoken, kunnen partijen mogelijk vroegtijdig afhaken. Als elke betrokken partij in een project zijn eigen probleem kan oplossen, blijft de betrokkenheid het beste gegarandeerd. Anderzijds moet ook worden voorkomen, dat partijen, die feitelijk geen probleem ervaren te nadrukkelijk worden betrokken. Elk proces begint daarom bij een heldere probleem-analyse, het betrekken van partijen en het formuleren van een centrale opgave.

Met partijen die het probleem (de opgave) delen, dient een projectorganisatie te worden opgezet, met een heldere regierol en taakverdeling. Gezamenlijk worden randvoorwaarden opgesteld / uitgewerkt en wordt een concreet plan van aanpak gemaakt voor het project.

5.2. Projectenlijst

Nr.	Thema	Agendapunt	Uitwerking in actie / plan	Participanten	Prioriteit
1.	Openbare ruimte	Herinrichting centrum en centrumdeel Dorpsstraat.	<ul style="list-style-type: none"> • Concreet uitvoeringsproject • Afstemming en overleg met grondeigenaren (Lunenburg) en ondernemers bij herontwikkeling. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente (trekker) • Ondernemers • Kerncommissie 	1.
2.		Verlegging Molenhoeven (aansluiting op Dorpsstraat)	<ul style="list-style-type: none"> • Concreet uitvoeringsproject • Afstemming en overleg met grondeigenaren (Lunenburg) en ondernemers bij herontwikkeling. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente (trekker) • Ondernemers • Kerncommissie 	1 a.
3.		Verbeteren entrees dorpen (inpassing bedrijvigheid)	<ul style="list-style-type: none"> • Maken inrichtingsvoorstellen • Overleg betrokken partijen • Afstemming met VCP gemeente • Uitvoeringsproject 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente • Kerncommissie • Andere betrokken partijen 	
4.		Betere inrichting wegen en opritten bedrijfslocaties en streven naar meer eenduidige inrichting wegen	<ul style="list-style-type: none"> • Afstemming gemeente en bedrijven • Projectvoorstellen opnemen in VCP gemeente • Opstellen ontwerp inrichting • Uitvoeringsproject 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente • Ondernemers 	
5.	Inwoners en het sociale leven	Ondersteuning vrijwilligers / verenigingen	<ul style="list-style-type: none"> • Overleg verenigingen over afstemming en mogelijke samenwerking. • Onderzoeken kansen verenigingsplatform. • Opstellen ondersteuningsaanvraag door verenigingen. • Overleg VIVAAN over mogelijkheden vrijwilligerssteunpunt. • Overleg verenigingen over opstellen gezamenlijke projectvraag. • Indienen projectvraag. • Individuele contacten tussen verenigingen en Welzijnsorganisatie voor gebruikmaking reguliere diensten (o.a. vrijwilligersteunpunt). 	<ul style="list-style-type: none"> • Welzijnsorganisatie VIVAAN • Verenigingen • Kerncommissie of verenigingenplatform • Gemeente 	2 a.
6.		Oprichten verenigingen platform	<ul style="list-style-type: none"> • Project in relatie met project 5. • Organiseren van (een) verenigingsdag(en). • Opstellen of bekender maken evenementenkalender. • Mogelijk op termijn uitbreiden samenwerking afhankelijk van project 7. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verenigingen • Kerncommissie 	2 a.

Nr.	Thema	Agendapunt	Uitwerking in actie / plan	Participanten	Prioriteit
7.		Versterken afspraken gemeente en kerncommissie over bewonersparticipatie	<ul style="list-style-type: none"> • Project in relatie met project 5 en 6. • In samenhang met kerncommissie, verenigingen en mogelijk op te richten platform onderzoeken wat de rol van kerncommissie kan zijn. • Overleg tussen dorpsraden binnen gemeente over gezamenlijke doelen en wensen. • Overleg gemeente en toewerken naar gezamenlijke afspraken. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kerncommissie • Verenigingen • Andere dorpsraden • gemeente 	2.
8.	Voorzieningen	Doorontwikkelen De Wis als ontmoetingsplek	<ul style="list-style-type: none"> • Uitwerking van de rol van de Wis • Afspraken tussen de Wis en gebruikers • Onderzoek mogelijke ondersteuning VIVAAN • Invulling WMO aandachtsveld 1 en 4 • Uitbreiden openstelling van de Wis (functie als ontmoetingsplek) in samenhang met gebruikers. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stichting De Wis • Gebruikers van de Wis • VIVAAN • Gemeente 	
9.		Realiseren terras en jeu de boulesbaan in de Pastorietuin	<ul style="list-style-type: none"> • Concreet uitvoeringsproject • Project in relatie tot project 8 en verbreden activiteiten pastorietuin. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stichting De Wis • De Parochie 	
10.		Uitbreiding / bredere inzet educatief centrum en kinderboerderij	<ul style="list-style-type: none"> • Inventarisatie soorten en waarden in het gebied • Maken van folders en publiciteit • Maken en plaatsen wegbewijzeringsborden • Maken informatiepanelen langs routes • Koppelen aan recreatief routenetwerk (project 20) • Ruimte inrichten bij basisschool als ontmoetingsplek / startpunt 	<ul style="list-style-type: none"> • Basisschool • In te stellen werkgroep • Kerncommissie • Gemeente 	
11.		Samenwerking en verbreding sportvoorzieningen	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek bezettingsgraad, eigenendom en gebruik van de kantine voetbalvereniging. • Opstellen plan van aanpak met beheer en exploitatie van de kantine. • Onderzoek mogelijkheden voor verdere verbreding met educatieve of maatschappelijke functies, zoals een nieuwe BSO ism de basisschool. • Opstellen samenwerkingsovereenkomsten of projectplan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sportclubs • Basisschool • Kerncommissie • Gemeente 	2 a.

Nr.	Thema	Agendapunt	Uitwerking in actie / plan	Participanten	Prioriteit
12.		Oprichten tennisvoorziening	<ul style="list-style-type: none"> • Project in relatie tot project 11. • Overleg met betrokken partijen (sportclubs, die tennisbaan kunnen beheren en besturen). • Onderzoek naar behoefte tennisbaan • Opstellen plan van aanpak met aanleg, beheer en exploitatie van de plek. • Locatiekeuze i.s.m. de betrokken partijen 	<ul style="list-style-type: none"> • Sportclubs • Gebruikersgroep van een potentiële tennisbaan, waaronder een trekker van het project. 	
13.		Realiseren dagopvang licht zorgbehoevende ouderen (respijtzorg)	<ul style="list-style-type: none"> • Project in relatie tot woonzorgcluster in d'n Hoek • Periodieke behoeftepeiling voorzieningen • Overleg tussen mogelijke partners of aanbieders van diensten (o.a. Bernezorg). • Invulling WMO aandachtsveld 1 en 4 • Afspraken over gebruik en beheer van een ontmoetingsplek 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente (trekker) • Bernezorg • St. D'n Hoek • Woningcorporatie • Welzijnsorganisatie • Kerncommissie 	
14.		Onderzoek kansen medische voorzieningen Loosbroek	<ul style="list-style-type: none"> • Project in relatie tot project 13 		
15.	Wonen	Realiseren huisvesting voor doelgroepen, mix van woningen	<ul style="list-style-type: none"> • Woningbouwprogramma afstemmen op behoefte • Opnemen in programma van eisen woningbouwlocaties. • Afspraken tussen gemeente en projectontwikkelaar • Invulling gemeentelijke instrumenten uit Woonvisie (t.a.v. starterswoningen) • Onderzoek mogelijkheden bouw starterswoningen als CPO of via koopgarantregelingen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente (trekker) • Projectontwikkelaars • Participanten CPO 	3.
16.		Mogelijkheid creëren woningsplitsing of appartementen in boerderijgebouwen en het realiseren van kleine woonclusters op boerenerven (Dorpsstraat, kernrandzone)	<ul style="list-style-type: none"> • Afstemming kansen woonerven in kernrandzones op BIO regeling gemeente. • Opnemen regeling of soortgelijk instrument in bestemmingsplan (als VAB). • Particulier initiatief. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente • Particulieren 	3 a.
17.	Werken	Behoud of verbeteren beleidsmatige mogelijkheden voor woonwerkcombinaties.	<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijkheden opnemen in het bestemmingsplan 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente • Particulieren 	

Nr.	Thema	Agendapunt	Uitwerking in actie / plan	Participanten	Prioriteit
18.		Realiseren bedrijfsverzamelgebouw bij gebleken behoefte.	<ul style="list-style-type: none"> • Periodieke behoeftepeiling naar kleine bedrijfsruimtes. • Locatie onderzoek naar mogelijke locatie bedrijfsverzamelgebouw 	<ul style="list-style-type: none"> • Ondernemersvereniging • Gemeente 	
19.		Beleidsmatige mogelijkheden voor nieuwe economische activiteiten op het platteland.	<ul style="list-style-type: none"> • Ruime mogelijkheden verbrede functies opnemen in bestemmingsplan in beoogde gebieden. • Bestemmingsplanmogelijkheden met een koppeling tussen projecten en maatschappelijke investeringen (b.v. beoogde groen voor rood regeling bestemmingsplan) • Particulier initiatief. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ondernemersvereniging • ZLTO • Gemeente • IVN • Particulieren 	
20.	Buitengebied en recreatie	Nieuwe wandelpaden in het landelijk gebied (toegankelijkheid vanuit het dorp)	<ul style="list-style-type: none"> • Concrete uitvoeringsacties • Koppeling leggen tussen ontwikkelingsprojecten en de toegankelijkheid van het buitengebied 	<ul style="list-style-type: none"> • IVN • Kerncommissie • Particulieren 	
21.		Afstemming LOG gebied op gevoeligheid woonbebouwing	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek milieuzonering in de kernrandzones en rondom het LOG gebied. • Mogelijkheid voor aanwijzen voorkeurslocaties binnen LOG op basis van landschappelijke tegenprestaties. 	<ul style="list-style-type: none"> • ZLTO • Gemeente • IVN • Particulieren 	
22.	Verkeer	Veilige fietsroutes langs belangrijke wegen	<ul style="list-style-type: none"> • Afstemming met VCP en het wandelen fietspadenplan gemeente • Concrete uitvoeringsacties 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente 	

5.3. Projecten met prioriteit

In deze leefbaarheidsagenda is een prioritering opgenomen. Het betreft projecten, die het dorp met voorrang zou willen uitvoeren. De prioritering is opgesteld met de werkgroepleden van het iDOP Loosbroek. De projecten met een toevoeging 'a' volgen uit de projecten zonder toevoeging. De financiële kant van de uitvoering van de projecten wordt in de oplegger voor Loosbroek nader uitgewerkt. De volgende projecten hebben prioriteit gekregen:

Prioriteit 1; Herinrichting van het dorpshart.

Prioriteit 2; Het verbeteren van de participatie tussen

dorp en gemeente en het verbeteren van de samenwerking tussen verenigingen.

Prioriteit 3; Realiseren van voldoende huisvesting voor doelgroepen starters / jonge gezinnen en ouderen.

Daarnaast is continue aandacht nodig voor communicatie en afstemming over het buitengebied.

Prioriteit 1; Herinrichting van het dorpshart

Het centrum moet een aantrekkelijk dorpshart zijn, die het ondernemende en sociale van Loosbroek weet

te verbinden en een echt visitekaartje voor het dorp kan zijn. Een levendig dorpshart, waar mensen graag komen, moet een aantrekkelijke en veilige uitstraling hebben. Daarom wordt aan dit project een hoge prioriteit toegekend.

Opzet:

Het project is een verkenning naar de mogelijkheden voor een nieuwe ruimtelijke inrichting van de beide pleindelen en de aansluiting van de Molenhoeven op de doorgaande weg (Schaapsdijk of Dorpsstraat). Hiertoe is in hoofdstuk 4 een globale visie opgenomen. De volgende stappen zijn bij het vervolg belangrijk.

- Onderzoek naar de mogelijkheid om de Molenhoeven om te leggen (verkeersonderzoek in relatie tot de wijk en de mogelijkheid voor een aansluiting op de Dorpsstraat).
- Overleg met de eigenaren van de pleindelen over de wegomlegging en de inrichting van het plein. Mogelijk leidend tot een intentie overeenkomst voor de inrichting en eventuele grondruil of overname.
- Opstellen van een concreet (uitgewerkt) inrichtingsplan voor beide plandelen.
- Doorberekening van de kosten.
- Afspraken over inspanningen van ondernemers (horeca, Spar) en aanwonenden in relatie tot de kosten van het project.

Prioriteit 2; Het verbeteren van de participatie tussen dorp en gemeente en het verbeteren van de samenwerking tussen verenigingen.

Er ligt een sterke relatie tussen de mogelijke samenwerking van verenigingen en accommodaties en de bewonersparticipatie. Er is een partij nodig, die een centrale rol tussen de verenigingen kan krijgen. Dit

kan bij uitstek een rol van de kerncommissie zijn, indien deze haar rol richting gemeente volwaardig kan uitoefenen. Alleen dan is er voldoende meerwaarde voor verenigingen zich te verenigen in een platform. Bij de realisatie van een verenigingenplatform liggen er meer kansen voor het oplossen van gezamenlijke problemen op het gebied van vrijwilligerswerving en binding. Een platform kan een gezamenlijke aanvraag doen bij welzijnsorganisatie VIVAAN. Ook kunnen wensen van verenigingen sterker gebundeld worden richting gemeente in een periodiek overleg met kerncommissie of platform. Het platform kan ook een rol vervullen in een betere communicatie over de uitwerking van het gemeentelijke beleid (zie paragraaf 4.3.). Voordelen voor de gemeente zijn een betere mogelijkheid voor informatievoorzieningen richting de verenigingen in de kern.

Opzet:

- In de visie wordt op korte termijn ingezet op een verenigingenoverleg. Dit is een laagdrempelige opzet voor een nieuw overlegorgaan. Hierin worden activiteiten afgestemd, nagedacht over een gezamenlijke website (of het invullen en bekend maken van de huidige) en wordt nagedacht over de behoeften vanuit vrijwilligersbeleid.
- In de tweede plaats wordt voorgesteld een overleg te voeren tussen kerncommissie en gemeente over bewonersparticipatie (in relatie tot de Nota Burgerparticipatie van de gemeente Berheze).
- Naar aanleiding van dit overleg wordt afstemming gezocht met dorpsraden van de andere dorpen in de gemeente over het gewenste niveau van participatie.
- Naar aanleiding van te maken afspraken wordt met verenigingen overlegd welke vorm van samenwerking de verenigingen past.

- De behoefte van verenigingen kan leiden tot een gezamenlijke aanvraag voor ondersteuning bij welzijnsorganisatie VIVAAN.

Prioriteit 3; Realiseren van voldoende huisvesting voor doelgroepen starters / jonge gezinnen en ouderen.

De mogelijkheden voor het realiseren van de juiste woningen staan in de visie beschreven en passen grotendeels binnen het huidige gemeentelijke beleid. De opzet voor het realiseren van de juiste woningen bestaat grotendeels uit het:

- Opnemen van de mogelijkheid in het bestemmingsplan van BIO woningen in de kernrandzones van Loosbroek en mogelijkheden voor kleine woonclusters op boerenerven.
- Het voeren van een sterke regie op nieuwbouwlocaties.
- Het afstemmen van de woonbehoefte voor ouderen en het uitbouwen van de (zorg) voorzieningen rondom d'n Hoek.

Communicatie en afstemming over het buitengebied

Dit project vormt geen uitvoeringsproject maar vergt continue de aandacht van betrokken partijen. In paragraaf 4.3. en 4.7. is aangegeven dat de toekomst van het buitengebied en de communicatie tussen verschillende partijen voor het dorp van groot belang zijn. Enerzijds wensen bewoners dat de gemeente een sterke regierol aanhoudt, anderzijds wil men sterk betrokken blijven en heerst er vertrouwen dat er lokaal in gezamenlijkheid oplossingen kunnen worden gevonden voor discussies over de toekomst van het platteland. Daarom is een overlegstructuur voorgesteld, waarin lokale thema's door maatschappelijke partijen, de gemeente en de kerncommissie samen worden besproken. Dit project heeft een sterke samenhang met het project met prioriteit 2.

Opzet:

- In de eerste plaats sluit dit aan bij het voorgestelde overleg tussen kerncommissie en gemeente over bewonersparticipatie (zie figuur in paragraaf 4.3.).
- Afspraak over de wijze waarop lokale betrokkenheid bij de gemeente kan worden geborgd.
- Communicatie over de uitkomsten van het bestemmingsplan, zodat de thema's, waarover lokaal kan worden gesproken goed worden afgebakend.
- Communicatie over belangrijke thema's. Daarnaast per thema afspraken maken over de lokale afstemming (agenda, regie) tussen gemeente en kerncommissie. Belangrijke thema's hierbij zijn de kansen voor nieuwe economische dragers (project 19), de aanleg van wandelpaden (project 20) en de gevoeligheid van woonbebouwing ten aanzien van geurhinder (project 21).

LOS stadomland B.V.

Postbus 142
5201 AC 's Hertogenbosch

Veemarktkade 8
5222 AE te 's Hertogenbosch.

Tel: 073 - 7113770

info@losstadomland.nl
www.losstadomland.nl

integraal Dorpsontwikkelingsplan (iDOP) | **Loosbroek**